Цей текст є винятково інструментом документації та не має жодного юридичного ефекту. Інституції Союзу не несуть відповідальності за його зміст. Автентичними версіями відповідних актів, охоплюючи преамбули, є акти, опубліковані в Офіційному Віснику Європейського Союзу та доступні в системі EUR-lex. Прямий доступ до таких офіційних текстів надано через посилання у тексті цього документу.

Оригінал від 13.07.2009
Переклад від 14.08.2009
виконано Міністерством юстиції України
Зміни до перекладу від 17.10.2019
виконано ДП «ДержавтотрансНДІпроект»

ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ 2009/73/ЄС

від 13 липня 2009 року

про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та про скасування Директиви 2003/55/ЄС

(Текст стосується ЄЕП)

(ОВ L 211, 14.8.2009, с. 94)

Зі змінами внесеними:

	Офіційний вісник		
	№	Сторінка	Дата
► M1 Регламент (ЄС) 2018/1999 Європейського Парламенту та Ради ЄС від 11 грудня 2018 року	L 328	1	21.12.2018
► M2 Директива (ЄС) 2019/692 Європейського Парламенту та Ради ЄС від 17 квітня 2019 року	L 117	1	03.05.2019

ЗМІСТ

ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ 2009/73/ЄС від 13 липня 2009 року про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та про скасування Директиви 2003/55/ЄС 4
Стаття 1 Предмет та сфера застосування 17
Стаття 2 Визначення 18
ГЛАВА II ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ОРГАНІЗАЦІЇ СЕКТОРУ 21
Стаття 3 Зобов'язання щодо громадського обслуговування та захисту прав споживачів 21
Стаття 4 Процедура надання дозволу 24
_____ 24
Стаття 6 Регіональна солідарність 24
Стаття 7 Посилення регіонального співробітництва 25
Стаття 8 Технічні правила 26
ГЛАВА III ТРАНСПОРТУВАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ ТА LNG 26
Стаття 9 Розмежування транспортних систем та операторів транспортних систем 26
Стаття 10 Призначення та сертифікація операторів транспортної системи . 28
Стаття 11 Сертифікація стосовно третіх країн 29
Стаття 12 Призначення операторів із зберігання та операторів системи LNG 31
Стаття 13 Функції операторів транспортної системи, зберігаючої системи та/або операторів системи LNG 32
Стаття 14 Незалежні оператори системи 32
Стаття 15 Розмежування власників транспортної системи та операторів зберігаючої системи 34
Стаття 16 Дотримання конфіденційності, що покладається на операторів транспортної системи та власників транспортної системи 35
ГЛАВА IV НЕЗАЛЕЖНИЙ ОПЕРАТОР З ТРАНСПОРТУВАННЯ 36
Стаття 17 Активи, обладнання, персонал та ідентичність 36
Стаття 18 Незалежність оператора транспортної системи 38
Стаття 19 Незалежність персоналу та управління оператора транспортної системи 39
Стаття 20 Наглядовий орган 40
Стаття 21 Виконавча програма та відповідальна за виконання особа 41
Стаття 22 Розвиток мережі та повноваження для прийняття рішення про інвестування 43
Стаття 23 Повноваження стосовно прийняття рішень про приєднання зберігаючих сховищ, установок регазифікації LNG та промислових споживачів до транспортної системи 44
ГЛАВА V РОЗПОДІЛ ТА ПОСТАЧАННЯ 45
Стаття 24 Призначення операторів розподільної системи 45
Стаття 25 Завдання операторів розподільної системи 45
Стаття 26 Розмежування операторів розподільної системи 46

Стаття 27 Дотримання конфіденційності, що покладається на операторів розподільної системи 47
Стаття 28 Закриті розподільні системи 47
Стаття 29 Комбінована експлуатація 48
ГЛАВА VI РОЗМЕЖУВАННЯ ТА ПРОЗОРІСТЬ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ЗВІТІВ 48
Стаття 30 Право доступу до бухгалтерських звітів 48
Стаття 31 Розмежування бухгалтерських звітів 48
ГЛАВА VII ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСТУПУ ДО СИСТЕМИ 49
Стаття 32 Доступ третіх сторін 49
Стаття 33 Доступ до зберігання 50
Стаття 34 Доступ до висхідних мереж газопроводів 51
Стаття 35 Відмова у наданні доступу 52
Стаття 36 Нові інфраструктури 53
Стаття 37 Відкриття ринку та взаємність 56
Стаття 38 Прямі газопроводи 57
ГЛАВА VIII НАЦІОНАЛЬНІ РЕГУЛЮЮЧІ ОРГАНИ ВЛАДИ 57
Стаття 39 Призначення та незалежність регулюючих органів влади 57
Стаття 40 Загальні цілі регулюючого органу влади 58
Стаття 41 Обов’язки та повноваження регулюючого органу влади 59
Стаття 42 Режим регулювання транскордонних питань 65
Стаття 43 Виконання настанов 66
Стаття 44 Збереження документації 67
ГЛАВА IX РОЗДРІБНІ РИНКИ 68
Стаття 45 Роздрібні ринки 68
ГЛАВА X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ 68
Стаття 46 Запобіжні заходи 68
Стаття 47 Рівність умов 69
Стаття 48 Звільнення від виконання зобов’язань «бери або плати» («take-or-pay») 69
Стаття 48a Технічні угоди, що стосуються діяльності транспортних газопроводів 71
Стаття 49 Ринки на етапі формування та ізольовані ринки 71
Стаття 49a Винятки стосовно транспортних газопроводів, що стосуються входу і виходу з третіх країн 73
Стаття 49b Процедура уповноваження 73
Стаття 50 Процедура перегляду 75
Стаття 51 Комітет 76
Стаття 52 Звіти 76
Стаття 53 Скасування 76
Стаття 54 Транспонування 77
Стаття 55 Набуття чинності 77
Стаття 56 Адресати 77
ДОДАТОК I ЗАХОДИ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ 78
ДОДАТОК II КОРЕЛЯЦІЙНА ТАБЛИЦЯ 81

▼**B**

ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ 2009/73/ЄС від 13 липня 2009 року про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та про скасування Директиви 2003/55/ЄС

(Текст стосується ЄЕП)

(ОВ L 211, 14.8.2009, с. 94)

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ТА РАДА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ,

Беручи до уваги Договір про заснування Європейського Співтовариства та, зокрема, його частину 2 статті 47, статті 55 та 95,

Беручи до уваги пропозицію Комісії,

Беручи до уваги висновок Європейського Економічно-соціального комітету ([1]),

Беручи до уваги висновок Комітету регіонів ([2]),

Відповідно до процедури, встановленої у статті 251 Договору([3]),

Оскільки:

(1) Внутрішній ринок природного газу, який поступово впроваджувався у всьому Співтоваристві з 1999 року, має своєю метою надати реальну можливість вибору усім споживачам Європейського Союзу, будь то громадяни чи підприємства, створити нові можливості для розвитку бізнесу та збільшення транскордонної торгівлі задля досягнення підвищення ефективності, конкурентних цін, покращення якості обслуговування, а також для сприяння безпеці постачання і стабільності.

(2) Директива Європейського Парламенту і Ради 2003/55 від 26 червня 2003 року про спільні правила внутрішнього ринку природного газу ([4]) значним чином сприяла створенню цього внутрішнього ринку природного газу.

(3) Свободи, які гарантовані Договором громадянам Союзу, – *inter alia*, свобода руху товарів, свобода заснування, свобода надання послуг, – можуть бути досягнуті лише з допомогою повністю відкритого внутрішнього ринку, який дозволяє усім громадянам Союзу вільно вибирати своїх постачальників, а усім постачальникам вільно здійснювати постачання своїм споживачам.

(4) Проте зараз існують перешкоди для продажу газу у Співтоваристві на рівних умовах, без дискримінації чи невигідного становища. Зокрема, все ще відсутній доступ до недискримінаційної мережі, а також однаково ефективний рівень регуляційного нагляду у кожній державі-члені.

([1]) ОВ C 211, 19.8.2008, C. 23.

([2]) ОВ C 172, 5.7.2008, C. 55.

([3]) Висновок Європейського Парламенту від 9 липня 2008 року (ще не опублікований в Офіційному віснику), Спільна позиція Ради від 9 січня 2009 року (ОВ C 70 E, 24.3.2009, C. 37) та Позиція Європейського Парламенту від 22 квітня 2009 року (ще не опублікована в Офіційному віснику). Рішення Ради від 25 червня 2009 року.

([4]) ОВ L 176, 15.7.2003, C. 57.

(5) Повідомлення Комісії від 10 січня 2007 року під назвою «Енергетична політика для Європи» підкреслило важливість завершення внутрішнього ринку природного газу та створення рівних умов для усіх газових підприємств, заснованих у Співтоваристві. Повідомлення Комісії від 10 січня 2007 року під назвою «Перспективи внутрішнього ринку газу та електроенергії», а також «Опитування відповідно до статті 17 Регламенту (ЄС) № 1/2003 у європейських секторах газу та електроенергії (Кінцевий звіт)» продемонстрували, що існуючі правила та заходи не створюють необхідних рамок для досягнення цілі належно функціонуючого внутрішнього ринку.

(6) Без ефективного розмежування мереж та таких видів діяльності, як виробництво і постачання («ефективне розмежування), існує ризик дискримінації не лише у тому, що стосується експлуатування мережі, але також щодо ініціатив вертикально інтегрованих підприємств для належного інвестування у свої мережі.

(7) Правила юридичного і функційного розмежування, зазначені у Директиві 2003/55, не призвели до ефективного розмежування операторів транспортних систем. Тому на своєму засіданні від 8 і 9 березня 2007 року Європейська Рада запропонувала Комісії підготувати законодавчі пропозиції для «ефективного відокремлення діяльності з постачання та виробництва газу від експлуатування мереж».

(8) Ефективне розмежування може бути забезпечене лише шляхом позбавлення стимулу для вертикально інтегрованих підприємств дискримінувати своїх конкурентів у тому, що стосується доступу до мережі та інвестування. Розмежування власності, під яким слід розуміти ситуацію, за якої власник мережі призначається як оператор системи і є незалежним від будь-якого підприємства, зацікавленого у виробництві і постачанні, очевидно є ефективним і стійким способом для врегулювання невіддільного конфлікту інтересів та гарантування безпеки постачання. Тому Європейський Парламент у своїй Резолюції від 10 липня 2007 року про перспективи внутрішнього ринку газу та електроенергії ([1]) зазначив, що розмежування власності на рівні транспортування є найбільш ефективним засобом для сприяння недискримінаційним інвестиціям в інфраструктуру, рівноправному доступу до мережі нових операторів та прозорості ринку. Внаслідок цього, відповідно до розмежування власності слід вимагати від держав-членів слідкувати за тим, щоб одна й та сама особа чи особи не могли здійснювати контроль на підприємстві з виробництва чи постачання і в той же час контролювати чи мати якісь права стосовно оператора транспортної системи або самої транспортної системи. Таким самим чином контроль над транспортною системою або оператором транспортної системи повинен не допускати можливості здійснення контролю чи будь-якого права стосовно підприємства з виробництва або постачання. У рамках зазначених обмежень підприємство з виробництва чи постачання може мати меншу частину акцій

([1]) ОВ С 175 Е від 10.7.2008, С. 206.

підприємства-оператора транспортної системи або самої транспортної системи.

(9) Будь-яка система розмежування повинна бути ефективною для врегулювання будь-якого конфлікту інтересів між виробниками, постачальниками та операторами транспортних систем з метою створення стимулів для необхідних інвестицій та гарантування доступу нових операторів на ринку відповідно до прозорого та дієвого регулюючого режиму і не повинна створювати надмірно обтяжливий регулюючий режим для національних регулюючих органів влади.

(10) Визначення терміну «контроль» взяте з Регламенту Ради (ЄС) № 139/2004 від 20 січня 2004 року про контроль за концентрацією підприємств (Регламент ЄС про злиття)([1]).

(11) Оскільки розмежування власності вимагає у деяких випадках реструктуризації підприємств, то тим державам-членам, які вирішать застосувати розмежування власності, має бути наданий більший строк для застосування відповідних положень. З огляду на вертикальні зв'язки між секторами газу та електроенергії положення щодо розмежування повинні застосовуватися спільно до двох секторів.

(12) Відповідно до розмежування власності для гарантування повної незалежності експлуатування мережі від інтересів постачання та виробництва і з метою запобігання обміну конфіденційною інформацією одна й та сама особа не повинна бути членом рад правління оператора транспортної системи чи самої транспортної системи і підприємства, що здійснює будь-яку діяльність з виробництва чи постачання. З цієї ж причини одна й та сама особа не повинна бути уповноваженою для призначення членів ради правління оператора транспортної системи чи самої транспортної системи і в той же час здійснювати контроль або будь-яке право над підприємством з виробництва чи постачання.

(13) Створення оператора системи або оператора з транспортування, які були б незалежними від інтересів постачання та виробництва, повинне дозволяти вертикально інтегрованим підприємствам утримувати власність на свої активи в мережі, забезпечуючи в той же час ефективне розмежування інтересів, за умови що вказаний незалежний оператор системи або вказаний незалежний оператор з транспортування здійснюватиме усі функції оператора системи і за умови, що буде встановлено детальне регламентування та широкі механізми регуляторного контролю.

(14) Внаслідок цього, якщо на 3 вересня 2009 року підприємство-власник транспортної системи складає частину вертикально інтегрованого підприємства, то державам-членам повинна бути надана можливість обирати між розмежуванням власності та створенням операторів системи чи операторів з транспортування, незалежних від інтересів постачання і виробництва.

([1]) ОВ L 24, від 29.1.2004, С. 1.

(15) З метою повного захисту інтересів акціонерів вертикально інтегрованих підприємств держави-члени повинні мати можливість встановити розмежування власності або шляхом прямого відчуження або розділення акцій інтегрованого підприємства на акції підприємства мережі та акції підприємства з постачання та виробництва, що залишилося, за умови виконання вимог щодо розмежування власності.

(16) Повна ефективність рішень незалежного оператора системи або незалежного оператора з транспортування повинна гарантуватися шляхом спеціальних додаткових правил. Правила щодо незалежних операторів з транспортування надають належні регулятивні рамки для гарантування доброчесної конкуренції, достатніх інвестицій, доступу до ринку нових операторів та інтегрування ринків газу. Ефективне розмежування з допомогою положень стосовно незалежних операторів з транспортування базується на організаційних заходах та заходах щодо управління операторами транспортної системи, а також на заходах стосовно інвестицій, приєднання нових виробничих потужностей до мережі та інтегрування ринків через регіональне співробітництво. Незалежність оператора з транспортування повинна також гарантуватися, *inter alia*, визначеними «періодами обдумування», протягом яких на вертикально інтегрованому підприємстві не здійснюється жодне управління чи діяльність з надання доступу до тієї ж інформації, яка могла б бути отримана з позиції управління. Модель ефективного розмежування для незалежного оператора з транспортування приведена у відповідність до вимог, встановлених Європейською Радою на засіданні від 8 і 9 березня 2007 року.

(17) З метою розвитку конкуренції на внутрішньому ринку газу великі непобутові споживачі повинні мати змогу вибирати своїх постачальників та укладати контракти із декількома постачальниками для покриття своїх потреб у газовій сфері. Такі споживачі повинні бути захищені від виняткових застережень, спрямованих на усунення конкурентних чи додаткових пропозицій.

(18) Держава-член має право обрати повне розмежування власності на своїй території. Якщо держава-член скористалася таким правом, то підприємство не має права створювати незалежного оператора системи або незалежного оператора з транспортування. Крім того, підприємства, які здійснюють будь-яку функцію з виробництва чи постачання, не можуть здійснювати жодного прямого чи опосередкованого контролю ні права над незалежним оператором транспортної системи держави-члена, яка обрала повне розмежування власності.

(19) У рамках цієї Директиви існуватимуть різні типи організації ринку на внутрішньому ринку природного газу. Заходи, які ухвалюють держави-члени з метою гарантування рівноправних умов, повинні базуватися на першочергових вимогах загального інтересу. Комісія має отримати консультування щодо сумісності заходів із Договором та правом Співтовариства.

(20) Впровадження ефективного розмежування має відбуватися із дотриманням принципу недискримінації між державним і приватним секторами. З цією метою не повинна існувати можливість, коли одна й та сама особа, порушуючи правила щодо розмежування власності або вибір незалежного оператора системи, здійснює будь-який контроль або право над формуванням складу, голосуванням чи прийняттям рішень одночасно, як органів операторів транспортної системи або самих транспортних систем, так і підприємств з виробництва чи постачання. Що стосується розмежування власності та рішення щодо незалежного оператора системи, то за умови якщо відповідна держава-член зможе довести дотримання цієї вимоги, два окремі державні органи повинні мати можливість контролювати з одного боку діяльність з виробництва і постачання, а з іншого – транспортування.

(21) Повністю ефективне розмежування діяльності мережі та діяльності з виробництва і постачання повинне застосовуватися у всьому Співтоваристві, як до підприємств Співтовариства, так і до іноземних підприємств. Для гарантування незалежності між діяльністю мережі та діяльністю з виробництва і постачання у всьому Співтоваристві регулюючим органам влади мають бути надані повноваження для відмови у сертифікації операторів транспортної системи, які не дотримуються правил щодо розмежування. Для гарантування послідовного застосування у всьому Співтоваристві регулюючі органи влади повинні надавати якомога більшого значення висновку Комісії під час прийняття рішення стосовно сертифікації. Також, для забезпечення дотримання міжнародних зобов'язань Співтовариства та єдності і енергетичної безпеки у Співтоваристві Комісія повинна мати право видавати висновок щодо сертифікації стосовно власника транспортної системи або оператора транспортної системи, яка контролюється особою або особами третьої країни чи третіх країн.

(22) Безпека постачання енергії є суттєвим компонентом громадської безпеки і тому невід'ємно пов'язана з ефективним функціюванням внутрішнього ринку газу та з інтегруванням ізольованих ринків газу держав-членів. Газ може дійти до громадян лише через мережу. Функціювання відкритих ринків газу, і зокрема, мереж та інших видів діяльності, пов'язаних з постачанням газу, є суттєвим для громадської безпеки, конкурентної економіки та добробуту громадян Союзу. Тому особам з третіх країн має бути дозволено контролювати транспортну систему або оператора транспортної системи, лише якщо вони виконують вимоги ефективного розмежування, що застосовуються у Співтоваристві. Без шкоди міжнародним зобов'язанням Співтовариства Співтовариство вважає, що сектор газотранспортної системи має для нього велике значення і тому необхідно вжити додаткових запобіжних заходів для захисту безпеки постачання енергії у Співтовариство і уникнути таким чином будь-якої загрози для публічного порядку та громадської безпеки у Співтоваристві і добробуту громадян Союзу. Безпека постачання енергії до Співтовариства вимагає, зокрема, щоб були оцінені незалежність експлуатації мережі, рівень залежності Співтовариства і кожної держави-члена у тому, що стосується

енергетичного постачання з третіх країн, а також відношення до національної і зовнішньої торгівлі та інвестування в енергетичному секторі певної третьої країни. Таким чином безпека постачання повинна оцінюватися із врахуванням конкретних обставин у кожному випадку, а також прав і зобов'язань, що випливають з міжнародного права, зокрема міжнародних угод між Співтовариством та відповідною третьою країною. Якщо належить, до Комісії звертаються за наданням рекомендацій щодо укладання відповідних угод з третіми країнами з питань, що стосуються безпеки постачання енергії до Співтовариства або щодо залучення необхідних питань до інших переговорів з цими третіми країнами.

(23) Необхідно ухвалити нові заходи для гарантування прозорих і недискримінаційних тарифів на доступ до транспортування. Такі тарифи повинні застосовуватися без дискримінації до усіх користувачів. Якщо зберігаюче сховище, газопровід, у якому зберігається газ, або додаткові послуги експлуатуються в умовах достатньо конкурентного ринку, може бути дозволений доступ з допомогою прозорих та недискримінаційних ринкових механізмів.

(24) Слід забезпечити незалежність операторів зберігаючих систем для покращення доступу третіх осіб до зберігаючих сховищ, технічно та/або економічно необхідних для надання ефективного доступу до системи з метою постачання споживачам. Тому необхідно, щоб зберігаючі сховища експлуатувалися юридично відокремленими установами, які мають ефективні права на прийняття рішень щодо активів, необхідних для підтримки, експлуатації та розвитку цих сховищ. Також потрібно підвищити прозорість у тому, що стосується зберігаючої потужності, яка пропонується третім особам, зобов'язуючи держав-членів визначати та публікувати недискримінаційні та чіткі рамки, якими визначається регулюючий режим, що застосовується до зберігаючих сховищ. Таке зобов'язання не повинне вимагати нового рішення щодо режимів доступу, а має покращити прозорість стосовно режиму доступу до зберігання. Вимоги щодо конфіденційності комерційно значимої інформації мають особливе значення, коли вони стосуються даних стратегічного характеру або коли існує лише один користувач одного зберігаючого сховища.

(25) Недискримінаційний доступ до розподільної мережі визначає доступ до подальших роздрібних споживачів. Можливості дискримінації стосовно доступу та інвестування третіми особами є, однак, менш важливими у випадку розподілення, ніж у разі транспортування, коли перевантаження та вплив виробничих інтересів зазвичай є більшими, ніж у разі розподілення. Крім того, юридичне та функційне розмежування операторів розподільних систем стало обов'язковим лише відповідно до Директиви 2003/55/ЄС, починаючи з 1 липня 2007 року, і його наслідки для внутрішнього ринку природного газу все ще вимагають оцінки. Чинні на сьогодні правила щодо юридичного і функційного розмежування можуть призвести до ефективного розмежування за умови їх більш чіткого визначення, більш відповідного застосування та суворого контролю. Тому для створення рівноправних умов на роздрібному рівні діяльність операторів розподільних систем повинна

контролюватися задля того, щоб перешкодити використанню ними своєї вертикальної інтеграції для посилення своєї конкурентної позиції на ринку, особливо у тому, що стосується малих побутових і непобутових споживачів.

(26) Держави-члени повинні ухвалити конкретні заходи, які сприятимуть більш широкому використанню біогазу та газу, отриманому з біомаси, виробникам якого має бути наданий недискримінаційний доступ до газової системи, за умови що такий доступ буде сумісним на постійній основі із належними технічними правилами та вимогами безпеки.

(27) Щоб уникнути покладання непропорційного адміністративного та фінансового тягаря на малих операторів розподільної системи, держави-члени повинні мати змогу звільняти у разі необхідності відповідних підприємств від законодавчих вимог розмежування у сфері розподілення.

(28) Якщо закрита розподільна система використовується для гарантування оптимальної ефективності інтегрованого постачання енергії, що вимагає спеціальних експлуатаційних правил, або закрита розподільна система утримується головним чином для використання власником системи, то повинна існувати можливість звільнення оператора розподільної системи від зобов'язань, які становитимуть непотрібний адміністративний тягар з огляду на особливу природу відносин між оператором розподільної системи та її користувачами. Промислові, комерційні об'єкти та об'єкти, що пропонують колективні послуги, такі як будівлі залізничних станцій, аеропорти, лікарні, великі кемпінгові зони з інтегрованими спорудами або комплекси хімічної індустрії можуть містити закриті розподільні системи з огляду на особливу природу своїх операцій.

(29) Директива 2003/55/ЄС впровадила вимогу до держав-членів встановити регулюючі органи із спеціальними повноваженнями. Проте, досвід показує, що ефективності регулювання часто перешкоджає відсутність незалежності регулюючих органів стосовно урядів, а також недостатність повноважень та свободи дій. З цієї причини на своєму засіданні у Брюсселі від 8 і 9 березня 2007 року Європейська Рада запропонувала Комісії підготувати законодавчі пропозиції, якими була б встановлена більша гармонізація повноважень та посилення незалежності національних регулюючих органів у сфері енергетики. Вказані національні регулюючі органи влади повинні мати змогу займатися одночасно секторами електроенергії та газу.

(30) Для належного функціювання внутрішнього ринку природного газу необхідно, щоб регулюючі органи у сфері енергетики могли приймати рішення стосовно усіх відповідних питань регламентування і щоб вони були повністю незалежними від буд-якого іншого державного чи приватного інтересу. Це не перешкоджає здійсненню судового контролю чи парламентського нагляду відповідно до конституційного права держав-членів. Крім того, ухвалення бюджету регулюючих органів національним законодавчим органом не становить перешкоду для бюджетної автономії. Положення стосовно автономії для виконання бюджету, призначеного національному регулюючому органу влади, повинні застосовуватися у рамках, визначених національним бюджетним законодавством та нормами.

Сприяючи з допомогою відповідної ротаційної системи незалежності національних регулюючих органів влади стосовно будь-якого політичного або економічного інтересу, держави-члени повинні мати можливість належним чином врахувати доступність людських ресурсів та кількість членів ради правління.

(31) З метою забезпечення усім операторам ринку, зокрема новим підприємствам, ефективного доступу до ринку існує потреба в недискримінаційних механізмах збалансовування, які б відображали витрати. Це має досягатися шляхом встановлення прозорих ринкових механізмів для постачання і купівлі газу, необхідного для відновлення балансу. Національні регулюючі органи влади повинні ухвалити заходи для гарантування того, щоб компенсаційні тарифи не були дискримінаційними та відображали витрати. У цей же час мають бути встановлені відповідні стимули для балансування вхідного та вихідного газу і для того, щоб не ставити систему під загрозу.

(32) Національні регулюючі органи влади повинні мати можливість встановити або затвердити тарифи або методи їх підрахунку на основі пропозиції оператора чи операторів транспортної або розподільної системи чи оператора(-ів) системи зрідженого природного газу (LNG) або на основі їх узгодженої пропозиції із користувачами мережі. У разі виконання таких завдань національні регулюючі органи влади повинні слідкувати за тим, щоб тарифи на транспортування і розподілення були недискримінаційними та відображали витрати, а також мають враховувати граничні витрати в мережі, яких було уникнуто на довгостроковому періоді завдяки заходам з управління попитом.

(33) Регулюючі органи у сфері енергетики повинні мати повноваження для ухвалення рішень, зобов’язуючих для газових підприємств, а також для застосування чи надання уповноваженому судовому органу пропозиції про застосування ефективних, пропорційних та переконливих санкцій до тих газових підприємств, які не виконують свої зобов’язання. Вони також мають бути уповноваженими на прийняття рішень, незалежно від застосування правил щодо конкуренції, про заходи, необхідні для гарантування отримання вигоди споживачем шляхом сприяння ефективній конкуренції, необхідній для належного функціювання внутрішнього ринку природного газу. Впровадження програм щодо продажу права на постачання газу є одним із можливих заходів для сприяння ефективній конкуренції та гарантування належного функціювання ринку. Регулюючі органи у сфері енергетики також повинні мати повноваження для того, щоб сприяти забезпеченню високого рівня громадського обслуговування, гарантуючи відкриття ринку, захист вразливих споживачів та повну ефективність заходів щодо захисту прав споживачів. Ці положення слід застосовувати без обмеження повноважень Комісії щодо застосування правил конкуренції, зокрема оцінки процедур злиття в масштабах Співтовариства, а також правил внутрішнього ринку, таких як свобода руху капіталу. Незалежним органом, якому сторона, що охоплена рішенням національного регулюючого органу, має право

подати оскарження, може бути суд або інший орган, уповноважений на здійснення судового контролю.

(34) Будь-яка гармонізація повноважень національних регулюючих органів влади повинна поширюватися на повноваження щодо встановлення стимулів для газових підприємств та на застосування чи надання уповноваженому судовому органу пропозицій про застосування ефективних, пропорційних і переконливих санкцій до газових підприємств. Крім того, регулюючі органи влади повинні мати повноваження для запитування відповідної інформації у газових підприємств, здійснення належних і достатніх розслідувань та врегулювання спорів.

(35) Необхідно рішуче сприяти інвестиціям у нові великі інфраструктури, забезпечуючи в той же час належне функціювання внутрішнього ринку природного газу. З метою посилення позитивних наслідків виняткових інфраструктурних проектів у сфері конкуренції та безпеки постачання має бути проаналізований ринковий інтерес на етапі планування проекту та мають бути імплементовані правила щодо управління перевантаженнями. Якщо інфраструктура розташована на території більш ніж однієї держави-члена, то Агенція з питань співробітництва регулюючих органів у сфері енергетики, створена Регламентом Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 713/2009 від 13 липня 2009 року про створення Агенції з питань співробітництва регулюючих органів у сфері енергетики ([1]) (у подальшому – «Агенція»), повинна розглядати у останній інстанції заяву про надання виняткових звільнень з метою кращого врахування її транскордонних наслідків та полегшення адміністративної обробки. Крім того, з огляду на виняткові риси ризику щодо таких великих проектів будівництва інфраструктур, наділених певними винятковими звільненнями, стосовно цих проектів має бути дозволено тимчасове надання підприємствам, що мають інтерес у сфері постачання та виробництва, часткових звільнень, що стосуються правил розмежування. Ці часткові звільнення повинні застосовуватися, зокрема на підставі безпеки постачання, до нових газопроводів у Співтоваристві, призначених для транспортування до Співтовариства газу з третіх країн. Звільнення, надані в силу Директиви 2003/55/ЄС, продовжують застосовуватися до передбаченої дати закінчення чинності, зазначеної у рішенні про надання звільнення.

(36) Внутрішньому ринку газу не вистачає ліквідності та прозорості, що перешкоджає ефективному розподілу ресурсів, зменшенню ризиків та входженню нових учасників ринку. Необхідно посилити довіру на ринку, його ліквідність та кількість присутніх на ньому учасників, для чого має бути збільшений регулюючий нагляд за підприємствами, що діють у сфері постачання газу. Такі вимоги слід розуміти без шкоди діючому законодавству Співтовариства щодо фінансових ринків і мають бути сумісними з цим законодавством. Регулюючі органи у сфері енергетики та органи, що регулюють фінансовий ринок, повинні здійснювати

([1]) Див. сторінку 1 цього Офіційного віснику.

співробітництво таким чином, щоб мати загальне враження про відповідні ринки.

(37) В основному та все більшою мірою природний газ імпортується до Співтовариства з третіх країн. Законодавство Співтовариства має враховувати такі характеристики ринку природного газу, як певна структурна жорсткість, що походить із концентрації постачальників, довгострокові контракти або відсутність ліквідності на подальших етапах. Тому існує потреба в більшій прозорості, зокрема питань, які стосуються формування цін.

(38) Перед ухваленням Комісією настанов, що більш детально визначать вимоги стосовно ведення реєстрів, Агенція та Комітет європейських регуляторів цінних паперів («CESR»), створений Рішенням Комісії 2009/77/ЄС ([1]), повинні провести співробітництво для проведення дослідження і надання поради Комісії щодо змісту цих настанов. Агенція та CESR також повинні здійснювати співробітництво для подальшого дослідження і надання порад стосовно того, чи повинні угоди, зазначені в газових контрактах на постачання та в похідних газових актах, підлягати до- та/або післяпродажним вимогам щодо прозорості, і якщо так, – яким має бути зміст таких вимог.

(39) Держави-члени або, якщо певна держава-член прийме відповідне рішення, то регулюючий орган влади повинні сприяти підготовці контрактів на перериване постачання.

(40) Для гарантування безпеки постачання необхідно здійснювати нагляд за балансом попиту та пропозиції у різних державах-членах і в подальшому розробити звіт стосовно ситуації на рівні Співтовариства, беручи до уваги міжсистемну пропускну потужність між різними зонами. Цей нагляд має здійснюватися досить завчасно для того, щоб мати змогу ухвалити належні заходи у разі загрози для безпеки постачання. Створення і підтримка необхідної інфраструктури мережі, зокрема міжсистемної пропускної потужності, сприятимуть гарантуванню стабільного постачання газу.

(41) Держави-члени, беручи до уваги необхідні вимоги якості, повинні гарантувати недискримінаційний доступ до газової системи для біогазу та газу, отриманого з біомаси, й інших видів газу, за умови того, що вказаний доступ на постійній основі буде сумісним з належними технічними правилами та вимогами безпеки. Ці правила та вимоги повинні гарантувати, щоб такі види газу могли бути технічно й безпечно введені в систему природного газу та транспортовані цією системою, а також мають передбачати їхні хімічні характеристики.

(42) Довгострокові контракти і надалі становитимуть важливу частину постачання газу до держав-членів і повинні бути збережені в якості можливого вибору для газопостачальних підприємств, за умови що вони не перешкоджають цілям цієї Директиви та є сумісними з Договором, охоплюючи його положення про конкуренцію. Тому необхідно враховувати

([1]) ОВ L 25, 29.1.2009, С. 18.

довгострокові контракти під час планування постачальної та транспортувальної потужності газових підприємств.

(43) З метою підтримки високого рівня громадського обслуговування у Співтоваристві усі заходи, ухвалені державами-членами задля досягнення цілей цієї Директиви, повинні періодично повідомлятися Комісії. Комісія повинна публікувати періодичний звіт з аналізом ухвалених на національному рівні заходів для досягнення цілей у сфері громадського обслуговування, а також порівняння їх ефективності з метою підготовки рекомендацій стосовно заходів, яких має бути ухвалено на національному рівні для досягнення високого рівня громадського обслуговування. Держави-члени повинні слідкувати за тим, щоб після приєднання до системи споживачі були поінформовані про своє право на постачання природного газу визначеної якості та за обґрунтованими цінами. Заходи, ухвалені державами-членами для захисту кінцевого споживача, можуть відрізнятися в залежності від того, чи призначені вони побутовим споживачам, чи малим та середнім підприємствам.

(44) Виконання вимог щодо громадського обслуговування є суттєвою вимогою цієї Директиви і важливо, щоб у ній були визначені мінімальні спільні правила, дотримувані усіма державами-членами, які б враховували спільні цілі із захисту прав споживачів, безпеки постачання, захисту довкілля та еквівалентні рівні конкуренції в усіх державах-членах. Важливо, щоб вимоги у сфері громадського обслуговування могли бути інтерпретовані на національному рівні, беручи до уваги національні обставини та відповідно до права Співтовариства.

(45) Заходи, що застосовуються державами-членами для досягнення цілей економічної і соціальної єдності, повинні мати можливість поширюватися, зокрема, на надання адекватних економічних стимулів, вдаючись у разі необхідності до всіх існуючих національних інструментів або інструментів Співтовариства. Ці інструменти повинні мати змогу застосовувати механізми відповідальності для гарантування необхідного інвестування.

(46) Якщо заходи, ухвалені державами-членами для виконання зобов’язань у сфері громадського обслуговування, будуть державною допомогою у значенні частини 1 статті 87 Договору, то необхідно відповідно до частини 3 статті 88 Договору повідомляти про них Комісію.

(47) Зобов’язання у сфері громадської безпеки та подальші спільні мінімальні правила мають бути посилені для забезпечення того, щоб усі, зокрема вразливі, споживачі могли отримати вигоду від конкуренції та наявності справедливої ціни. Вимоги у сфері громадського обслуговування на національному рівні повинні визначатися із врахуванням національних обставин, проте з дотриманням державами-членами права Співтовариства. Громадяни Європейського Союзу, і коли держави-члени вважатимуть за необхідне, то й малі підприємства повинні мати змогу отримати вигоду від зобов’язань у сфері громадського обслуговування, зокрема що стосується безпеки постачання та справедливих цін. Вирішальним моментом у постачанні споживачам є доступ до об’єктивних і прозорих даних стосовно

споживання. Тому споживачі повинні мати доступ до їхніх даних про споживання, пов’язані із ним ціни та ціни на обслуговування таким чином, щоб вони могли запропонувати конкурентам зробити пропозиції на основі таких даних. З іншого боку споживачі також повинні мати право на належне інформування про споживання ними енергії. Попередні платежі повинні відображати вірогідне споживання природного газу, а різноманітні системи оплати не повинні бути дискримінаційними. Інформація про витрати, надавана споживачам із достатньою частотою, створить стимули для заощадження енергії, оскільки споживачі отримають зворотній зв'язок від наслідків інвестування в енергетичну ефективність та від зміни ставлення.

(48) Інтереси споживачів повинні становити основу цієї Директиви, а якість обслуговування має стати центральною відповідальністю газових підприємств. Необхідно посилити та гарантувати існуючі права споживачів, зокрема з більшим ступенем прозорості. Захист прав споживачів повинен гарантувати, щоб усі споживачі в найбільш можливих рамках Співтовариства отримували вигоду від конкурентного ринку. Держави-члени або, якщо певна держава-член ухвалить відповідне рішення, то регулюючі органи повинні забезпечувати застосування прав споживачів.

(49) Споживачі повинні мати змогу володіти чіткою та зрозумілою інформацією стосовно їх прав в енергетичному секторі. Комісія після попередньої консультації із зацікавленими сторонами, із залученням держав-членів, національних регулюючих органів, організацій споживачів та газових підприємств, повинна встановити доступний і зрозумілий для використання перелік споживачів енергії, в якому споживачам буде надана практична інформація стосовно їх прав. Вказаний перелік повинен бути наданий усім споживачам та має бути загальнодоступним.

(50) Енергетична бідність є зростаючою проблемою у Співтоваристві. Охоплені нею держави-члени, які все ще не ухвалили відповідні заходи, повинні внаслідок цього розробити національні плани дій або інші належні рамки для боротьби з енергетичною бідністю з метою зменшення кількості осіб, які страждають від цієї ситуації. У будь-якому випадку держави-члени повинні гарантувати постачання енергії, необхідної для вразливих споживачів. Для цього може бути застосований інтегрований підхід, наприклад, в рамках соціальної політики, а заходи можуть охоплювати різні види соціальної політики чи покращення енергетичної ефективності житлових приміщень. Як мінімум, ця Директива повинна дозволяти застосування національної політики на користь вразливих споживачів.

(51) Найбільший ступінь захисту прав споживачів гарантується за допомогою ефективних засобів врегулювання спорів, доступних для всіх споживачів.

(52) Повинна існувати можливість того, що впровадження систем інтелектуального вимірювання базуватиметься на економічній оцінці. У разі, якщо за результатами вказаної оцінки буде зроблено висновок про те, що впровадження таких систем вимірювання є обґрунтованим з економічної точки зору і рентабельності лише для споживачів, які споживають певну

кількість газу, то держави-члени можуть врахувати цей аспект під час впровадження у практику вказаних систем інтелектуального вимірювання.

(53) Ринкові ціни повинні надавати належні стимули для розвитку мережі.

(54) Найбільше значення для держав-членів повинне мати просування доброчесної конкуренції та простий доступ до різних постачальників задля того, щоб споживачі могли повністю скористатися можливостями лібералізованого внутрішнього ринку природного газу.

(55) З метою сприяння безпеці постачання, підтримуючи в той же час дух солідарності між державами-членами, особливо у разі кризи з енергетичного постачання, важливо створити рамки для регіонального співробітництва у дусі солідарності. Якщо так вирішать держави-члени, то вказане співробітництво може базуватися в першу чергу і переважно на ринкових механізмах. Співробітництво для просування регіональної і двосторонньої солідарності не повинне покладати непропорційний тягар на учасників ринку чи створювати між ними дискримінацію.

(56) З огляду на створення внутрішнього ринку природного газу держави-члени повинні просувати інтеграцію своїх національних ринків та співробітництво операторів системи на рівні Співтовариства та на регіональному рівні, залучаючи також ізольовані газові системи, що формують «газові острови», які й досі існують у Співтоваристві.

(57) Розвиток справжнього внутрішнього ринку природного газу з допомогою мережі, приєднаної у всьому Співтоваристві, має бути однією з основних цілей цієї Директиви. Тому питання щодо регулювання транскордонних систем сполучення та регіональних ринків повинні бути одним з основних завдань регулюючих органів влади у тісному співробітництві з Агенцією в разі необхідності.

(58) Однією з основних цілей цієї Директиви також має бути забезпечення спільних правил для справжнього внутрішнього ринку та широкого постачання газу. З цією метою невикривлені ринкові ціни слугуватимуть стимулом для транскордонних сполучень та призведуть в довгостроковій перспективі до наближення цін.

(59) Регулюючі органи влади також повинні надавати інформацію стосовно ринку, щоб дозволити Комісії виконувати своє завдання з нагляду і моніторингу внутрішнього ринку природного газу та його коротко-, середньо- і довгострокової оцінки, охоплюючи такі питання, як попит і пропозиція, транспортні і розподільні інфраструктури, якість обслуговування, транскордонна торгівля, управління перевантаженням, інвестиції, оптові та споживчі ціни, ліквідність ринку та покращення довкілля й ефективності. Національні регулюючі органи влади повинні повідомляти уповноваженим органам влади та Комісії про ті держави-члени, у яких ціни зашкоджують конкуренції та належному функціюванню ринку.

(60) Оскільки мета цієї Директиви, а саме створення повністю функційного внутрішнього ринку природного газу, не може бути достатньою мірою досягнута державами-членами і внаслідок цього може бути кращим чином досягнута на рівні Співтовариства, Співтовариство може ухвалити заходи

відповідно до принципу субсидіарності, встановленого у статті 5 Договору. Відповідно до принципу пропорційності, зазначеного у вказаній статті, ця Директива не виходить за межі необхідного для досягнення вказаної цілі.

(61) Відповідно до Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 715/2009 від 13 липня 2009 року про умови доступу до мереж транспортування природного газу ([1]) Комісія може ухвалити настанови задля досягнення необхідного рівня гармонізації. Такі настанови, що становлять собою імплементаційні заходи зобов'язуючого характеру, також є стосовно певних положень цієї Директиви корисним інструментом, який може бути швидко ухвалений в разі необхідності.

(62) Заходи, необхідні для виконання цієї Директиви, мають бути ухвалені відповідно до Рішення Ради 1999/468/ЄС від 28 червня 1999 року, яким встановлюються процедури здійснення виконавчих повноважень, наданих Комісії ([2]).

(63) Зокрема, Комісії слід надати повноваження для ухвалення настанов, необхідних для встановлення мінімального рівня гармонізації, що вимагається задля досягнення мети цієї Директиви. Оскільки такі заходи мають загальний характер та призначені для внесення змін та доповнень до несуттєвих положень цієї Директиви, вони повинні ухвалюватися відповідно до підконтрольної регуляторної процедури, передбаченої у статті 5a Рішення 1999/468/ЄС.

(64) Відповідно до пункту 34 Міжінституційної угоди про кращу законотворчу діяльність ([3]) держави-члени заохочуються до встановлення у своєму інтересі та в інтересі Співтовариства власних таблиць, що демонструють співвідношення між цією Директивою та заходами з транспонування, і до їх оприлюднення.

(65) Беручи до уваги сферу, що охоплюється змінами, внесеними до Директиви 2003/55, на підставі ясності та раціональності бажано, щоб відповідні положення були зібрані в єдиному тексті нової Директиви.

(66) Ця Директива поважає основоположні права та дотримується принципів, визнаних, зокрема, Хартією основоположних прав Європейського Союзу.

УХВАЛИЛИ ЦЮ ДИРЕКТИВУ

ГЛАВА 1
ПРЕДМЕТ, СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Стаття 1
Предмет та сфера застосування

1. Ця Директива встановлює спільні правила у сфері транспортування, розподілу, постачання та зберігання природного газу. Вона визначає правила щодо організації та функціювання сектору природного газу, доступу до ринку, критерії та процедури, що застосовуються до надання дозволів на

([1]) Див. сторінку 36 цього Офіційного вісника.
([2]) ОВ L 184, 17.7.1999, С. 23.
([3]) ОВ C 321, 31.12.2003, С. 1.

транспортування, розподіл, постачання та зберігання природного газу, а також щодо експлуатації систем.

2. Правила, встановлені у цій Директиві щодо природного газу, зокрема LNG (зріджений природний газ), також застосовують на недискримінаційній основі до біогазу і газу, отриманого з біомаси чи інших видів газу, за умови якщо такі гази можуть бути технічно й безпечно введені в систему природного газу та транспортовані цією системою

Стаття 2
Визначення

Для цілей цієї Директиви застосовуються такі визначення:

1) «газове підприємство»: будь-яка фізична чи юридична особа, яка здійснює принаймні один із таких видів діяльності: виробництво, розподіл, постачання, купівля або зберігання природного газу, зокрема LNG (зріджений природний газ), і яка забезпечує комерційні, технічні завдання чи завдання з утримання, пов’язані з цими функціями, за винятком кінцевих споживачів;

2) «висхідна мережа газопроводів»: будь-який газопровід або мережа газопроводів, що експлуатуються чи сконструйовані як частина центру виробництва нафти чи газу або використовуються для транспортування природного газу з одного або більше вказаних центрів до переробного заводу чи терміналу або до прибережного кінцевого розвантажувального терміналу;

3) «транспортування»: транспортування природного газу мережею, що складається в основному з газопроводів високого тиску – іншою ніж висхідна мережа газопроводів та іншою ніж частина газопроводів високого тиску, що використовуються в основному для місцевого розподілу природного газу – з метою його доставки споживачам, але не поширюючись на постачання;

4) «оператор транспортної системи»: будь-яка фізична або юридична особа, яка здійснює діяльність з транспортування та є відповідальною за експлуатацію, утримання та в разі необхідності розвиток транспортної системи у визначеній зоні, а також, якщо належить, за приєднання до інших систем та за забезпечення довгострокової спроможності системи задовольнити обґрунтований попит на транспортування газу;

5) «розподіл»: транспортування природного газу локальними або регіональними мережами газопроводів з метою його доставки споживачам, але не поширюючись на постачання;

6) «оператор розподільної системи»: будь-яка фізична або юридична особа, яка здійснює діяльність з розподілу та є відповідальною за експлуатацію, утримання та в разі необхідності розвиток розподільної системи у визначеній зоні, а також, якщо належить, за приєднання до інших систем та за забезпечення довгострокової спроможності системи задовольнити обґрунтований попит на розподіл газу;

7) «постачання»: продаж та перепродаж споживачам природного газу, зокрема LNG (зріджений природний газ);

8) «постачальне підприємство»: будь-яка фізична чи юридична особа, що здійснює постачання;

9) «зберігаюче сховище»: сховище, що використовується для зберігання природного газу, власником або уповноваженим на експлуатацію якого є газове підприємство, зокрема частина установок, призначених для зберігання LNG (зрідженого природного газу), але за винятком тієї частини, яка використовується для виробничих операцій та за винятком тих сховищ, що зарезервовані для виняткового використання операторами транспортної системи з метою виконання ними своїх завдань;

10) «оператор зберігаючої системи»: будь-яка фізична чи юридична особа, що здійснює зберігання та є відповідальною за експлуатацію зберігаючого сховища;

11) «установка LNG»: термінал, що використовують для зрідження природного газу або для імпорту, розвантаження і регазифікації LNG, та який виконує допоміжні послуги та послуги з тимчасового зберігання, що необхідні для процесу регазифікації, і подальшу доставку до транспортної системи, не залучаючи жодну частину терміналів LNG, призначених для зберігання;

12) «оператор системи LNG»: будь-яка фізична чи юридична особа, яка здійснює зрідження природного газу або імпорт, розвантаження і регазифікацію LNG та є відповідальною за експлуатацію установки LNG;

13) «система»: будь-яка транспортна або розподільна система, установки LNG або зберігаючі сховища, власником або уповноваженим на експлуатацію яких є газове підприємство, поширюючись на газ, що зберігається в газопроводах, та його сховища з надання допоміжних послуг, а також ті сховища афілійованих підприємств, які необхідні для забезпечення доступу до транспортування, розподілу і до LNG;

14) «допоміжні послуги»: будь-які послуги, необхідні для доступу та експлуатації транспортних чи розподільних мереж або установок LNG чи зберігаючих сховищ, охоплюючи балансування навантаження, змішування та введення інертних газів, але не поширюючись на сховища, зарезервовані для виняткового використання операторами транспортної системи з метою виконання ними своїх завдань;

15) «газ, що зберігається в газопроводі»: зберігання газу шляхом його стиснення в транспортних і розподільних системах, крім сховищ, зарезервованих винятково для використання операторами транспортної системи з метою виконання ними своїх завдань;

16) «об'єднана газова система»: сукупність систем, приєднаних одна до одної;

▼**M2** 17) «міжсистемний газопровід»: транспортний газопровід, що перетинає або виходить за межі кордону держав-членів з метою приєднати національні транспортні системи вказаних держав-членів **або транспортний газопровід**

між державою-членом та третьою країною, що веде до території держав-членів або територіальних вод відповідної держави-члена;

▼**B** 18) «прямий газопровід»: допоміжний газопровід об'єднаної газової системи;

19) «інтегроване газове підприємство»: вертикально або горизонтально інтегроване підприємство;

20) «вертикально інтегроване підприємство»: газове підприємство або група газових підприємств, в якому одна й та сама особа чи особи мають пряме або опосередковане право здійснювати контроль та яке здійснює, як мінімум, одну з таких функцій: транспортування, розподіл, LNG або зберігання і хоча б одну з таких функцій як виробництво або постачання природного газу;

21) «горизонтально інтегроване підприємство»: підприємство, що здійснює принаймні одну з таких функцій: виробництво, транспортування, розподіл, постачання або зберігання природного газу, а також діяльність, не пов'язану з газовим сектором;

22) «афілійоване підприємство»: дочірнє підприємство у значенні статті 41 Сьомої Директиви Ради 83/349/ЄЕС від 13 червня 1983 року, заснованої на пункті g) частини 2 статті 44 Договору (*), про консолідовані рахунки ([1]), або асоційоване підприємство відповідно до частини 1 статті 33 вказаної Директиви, або підприємство, що належить одним і тим самим акціонерам;

23) «користувач системи»: будь-яка фізична або юридична особа, яка здійснює постачання до системи або яка отримує постачання від системи;

24) «споживач»: оптовий споживач або кінцевий споживач природного газу та газові підприємства, які купують природний газ;

25) «побутовий споживач»: споживач, що купує природний газ для свого власного побутового споживання;

26) «непобутовий споживач»: споживач, який купує природний газ, що не призначений для його власного побутового споживання;

27) «кінцевий споживач»: споживач, що купує природний газ для свого власного використання;

28) «кваліфікований споживач»: споживач, який має право купувати газ у постачальника на свій вибір у значенні статті 37;

29) «оптовий споживач»: будь-яка фізична чи юридична особа, відмінна від оператора транспортної або розподільної системи, яка купує природний газ з метою перепродати його всередині або поза межами системи, до якої він приєднаний;

30) «довгострокове планування»: довгострокове планування газовими підприємствами постачальної та транспортної пропускної потужності задля задоволення попиту на природний газ системи, диверсифікації джерел та гарантування постачання споживачам;

(*) Назва Директиви 83/349/ЄЕС була адаптована для врахування нової нумерації статей Договору про заснування Європейського Співтовариства відповідно до статті 12 Амстердамського Договору. Оригінальне посилання було на пункт g) частину 3 статті 54.

([1]) ОВ L 193, 18.7.1983, С. 1.

31) «ринок на етапі формування»: держава-член, в якій перше комерційне постачання за її першим довгостроковим контрактом на постачання природного газу відбулося не більше 10 років тому;

32) «безпека»: як безпека постачання природного газу, так і технічна безпека;

33) «нові інфраструктури»: інфраструктури, які не були завершені на 4 серпня 2003 року;

34) «контракт на постачання газу»: контракт на постачання природного газу, за винятком похідних газових документів;

35) «похідний газовий документ»: фінансовий інструмент, визначений в пунктах 5, 6 чи 7 Секції С Додатку I Директиви Європейського Парламенту та Ради 2004/39/ЄС від 21 квітня 2004 року про ринки фінансових інструментів ([1]), який стосується природного газу;

36) «контроль»: права, контракти або будь-який інший засіб, з допомогою якого окремо чи в поєднанні з іншим засобом та з огляду на фактичні чи правові обставини надається можливість здійснювати вирішальний вплив на підприємство, зокрема:

a) власність або право на використання усіх або частини активів підприємства;

b) права або контракти, які надають можливість вирішального впливу на склад, голосування або прийняття рішень органів підприємства.

ГЛАВА II
ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ОРГАНІЗАЦІЇ СЕКТОРУ

Стаття 3
Зобов'язання щодо громадського обслуговування та захисту прав споживачів

1. Без шкоди положенням частини 2 держави-члени, відповідно до своєї інституційної організації та дотримуючись принципу субсидіарності, слідкують за тим, щоб газові підприємства реалізовували свою діяльність відповідно до принципів цієї Директиви з огляду на досягнення конкурентного, безпечного і стабільного з точки зору довкілля ринку природного газу та не здійснювали дискримінацію між підприємствами в тому, що стосується їх прав та обов'язків.

2. Повністю дотримуючись відповідних положень Договору, та зокрема його статті 86, держави-члени можуть покласти на газові підприємства в цілях загального економічного інтересу зобов'язання щодо громадського обслуговування, які можуть стосуватися безпеки, зокрема безпеки постачання, періодичності, якості та ціни на постачання, а також захисту довкілля, поширюючись на енергоефективність, енергії з відновлювальних джерел та захисту клімату. Такі зобов'язання щодо громадського обслуговування повинні визначатися чітко, бути прозорими, недискримінаційними та контрольованими, а також мають гарантувати газовим підприємствам Співтовариства рівноправний доступ до національних споживачів. У тому, що стосується безпеки постачання, енергоефективності і управління попитом, та з огляду на

([1]) ОВ L 145, 30.4.2004, С. 1.

виконання цілей у сфері довкілля і енергії з відновлювальних джерел, як зазначено у цій частині, держави-члени можуть впровадити довгострокове планування, беручи до уваги вірогідність того, що треті сторони захочуть отримати доступ до системи.

3. Держави-члени ухвалюють заходи, необхідні для захисту кінцевих споживачів, і зокрема гарантують належний захист вразливих споживачів. У цьому контексті кожна держава-член визначає поняття «вразливих споживачів», яке може стосуватися енергетичної бідності і, серед іншого, заборони відключення вказаних споживачів у критичні моменти. Держави-члени гарантують застосування прав та обов'язків, що стосуються вразливих споживачів. Зокрема, вони ухвалюють заходи, необхідні для захисту кінцевих споживачів у віддалених зонах, що приєднані до газової системи. Держави-члени можуть призначити гарантованого постачальника для споживачів, приєднаних до газової системи. Вони повинні гарантувати високий рівень захисту споживача, передусім у тому, що стосується прозорості контрактних умов, загальної інформації та процедур врегулювання спорів. Держави-члени слідкують за тим, щоб кваліфіковані споживачі могли легко змінити постачальника за власним бажанням. Принаймні у тому, що стосується побутових споживачів, такі заходи повинні містити заходи, передбачені у Додатку I.

4. Держави-члени повинні ухвалити необхідні заходи, такі як національні енергетичні плани дій, надання допомоги в рамках соціального забезпечення для гарантування необхідного постачання газу вразливим споживачам або підтримка у питаннях підвищення енергоефективності з метою подолання енергетичної бідності там де її було виявлено, а також в більш широкому контексті бідності в цілому. Такі заходи не повинні перешкоджати ефективному відкриттю ринку, зазначеному в статті 37, ні його функціюванню, і про такі заходи слід офіційно повідомляти Комісію, якщо належить, відповідно до положень частини 11 цієї статті. У повідомленні не наводять заходи, ухвалені в рамках загального соціального забезпечення.

5. Держави-члени повинні гарантувати, щоб усі приєднані до газової системи споживачі могли отримати свій газ від постачальника після попереднього укладання з ним угоди незалежно від держави, в якій він зареєстрований, за умови що відповідний постачальник застосовуватиме належні комерційні та компенсаційні механізми та з дотриманням вимог безпеки доставки. Задля цього держави-члени ухвалюють усі необхідні заходи для гарантування того, що адміністративні процедури не становитимуть перешкоди для підприємств з постачання, що вже зареєстровані у іншій державі-члені.

6. Держави-члени забезпечують, щоб:

a) у разі, якщо споживач з дотриманням умов контракту захоче змінити постачальника, то зміну було здійснено відповідним оператором або операторами протягом трьох тижнів, і

b) споживачі мали право отримувати усі відповідні дані щодо споживання.

Держави-члени забезпечують, щоб зазначені у пунктах a) і b) права надавалися споживачам на недискримінаційній основі у тому, що стосується виплат, зусиль або часу.

7. Держави-члени застосовують належні заходи для досягнення цілей економічної і соціальної єдності, захисту довкілля, що можуть охоплювати заходи боротьби зі зміною клімату, та безпеки постачання. Вказані заходи можуть охоплювати, зокрема, надання адекватних економічних стимулів, використовуючи, якщо належить, усі існуючі національні інструменти та інструменти Співтовариства для утримання та будівництва необхідних інфраструктур мережі, зокрема міжсистемну пропускну потужність.

8. З метою просування енергетичної ефективності держави-члени або, якщо певна держава-член прийме відповідне рішення, то регулюючий орган влади повинні наполегливо рекомендувати, щоб газові підприємства оптимізували використання газу, наприклад, надаючи послуги з управління енергією, розробляючи інноваційні формули цін або впроваджуючи, якщо належить, системи інтелектуального вимірювання або інтелектуальні мережі.

9. Держави-члени гарантують створення єдиних контактних пунктів для надання споживачам усієї необхідної інформації стосовно їх прав, діючого законодавства та доступних для них шляхів врегулювання спорів у разі виникнення спору. Ці контактні пункти можуть складати частину загальних пунктів інформування споживачів.

Держави-члени повинні гарантувати існування незалежного механізму, такого як, наприклад, захисник громадських прав у сфері енергетики або орган із захисту прав споживачів, уповноважений на ефективний розгляд скарг та позасудове врегулювання спорів.

10. Держави-члени можуть прийняти рішення про незастосування положень статті 4 до розподілу у тій мірі, в якій таке застосування може фактично або процесуально перешкодити виконанню зобов’язань, покладених на газові підприємства в цілях загального економічного інтересу, за умови що не буде зашкоджено розвиток торгівлі настільки, що це виявиться суперечливим інтересам Співтовариства. Інтереси Співтовариства охоплюють, *inter alia*, повноваження стосовно кваліфікованих споживачів відповідно до цієї Директиви та до статті 86 Договору.

11. Під час імплементації цієї Директиви держави-члени інформують Комісію про усі заходи, ухвалені з метою виконання зобов’язань з громадського обслуговування, зокрема захист прав споживачів і довкілля, а також про їх можливий вплив на національну чи міжнародну конкуренцію незалежно від того, чи вимагають такі заходи відступів від положень цієї Директиви. У подальшому вони кожні два роки повідомляють Комісії про усі зміни до цих заходів незалежно від того, чи вимагають вони відступів від положень цієї Директиви.

12. Після попередньої консультації із зацікавленими сторонами, залучаючи держав-членів, національних регулюючих уповноважених органів влади, організації споживачів та газових підприємств, Комісія встановлює чіткий та стислий перелік для споживачів енергії, який містить практичну інформацію

щодо їхніх прав. Держави-члени забезпечують, щоб постачальники газу або оператори розподільної системи у співробітництві з регулюючим органом влади ухвалили заходи, необхідні для надання їх споживачам копії цього переліку та для його оприлюднення.

Стаття 4
Процедура надання дозволу

1. У разі, якщо вимагається надання дозволу (наприклад, ліцензії, дозволу, концесії, погодження або затвердження) для будівництва чи експлуатації сховищ природного газу, держави-члени або будь-який призначений ними уповноважений орган влади на підставі частин з 2 по 4 видають дозвіл на будівництво чи експлуатацію на своїй території зазначених сховищ і газопроводів та відповідного обладнання. Держави-члени або будь-який призначений ними уповноважений орган влади на тих же умовах можуть надавати дозвіл на постачання природного газу та дозвіл оптовим споживачам.

2. Держави-члени, що мають систему надання дозволів, встановлюють об'єктивні та недискримінаційні критерії, яких повинне дотримуватися будь-яке підприємство, що подає запит на отримання дозволу для будівництва або експлуатації сховищ природного газу або для постачання природного газу. Критерії та процедури для надання дозволу не можуть бути дискримінаційними та підлягають опублікуванню. Держави-члени слідкують за тим, щоб процедури надання дозволу для сховищ, газопроводів та відповідного обладнання враховували, якщо належить, важливість проекту для внутрішнього ринку природного газу.

3. Держави-члени слідкують за тим, щоб підстави для відмови у наданні дозволу були об'єктивними та недискримінаційними і щоб про них було повідомлено заявникові. У інформаційних цілях про ці підстави повідомляють Комісію. Держави-члени встановлюють процедуру, яка дозволяє заявнику оскаржувати такі відмови.

4. Без шкоди положенням статті 38 для цілей розвитку тих зон, у яких постачання було встановлено нещодавно та для ефективності загальної експлуатації держави-члени можуть відмовляти у наданні нових дозволів на будівництво і експлуатацію систем розподільних газопроводів у визначеній зоні одразу після того, як такі системи газопроводів були побудовані або запропоновані для будівництва у вказаній зоні і якщо існуюча або запропонована пропускна потужність не є насиченою.

▼**M1**

▼**B**

Стаття 6
Регіональна солідарність

1. З метою гарантування безпеки постачання на внутрішньому ринку природного газу держави-члени здійснюють співробітництво з метою сприяння регіональній та двосторонній солідарності.

2. Таке співробітництво має охоплювати ситуації, які призвели або можуть призвести через короткий проміжок часу до серйозного припинення постачання у певній державі-члені. Співробітництво має передбачати:

a) координацію національних заходів у разі надзвичайної ситуації, що зазначені у статті 8 Директиви Ради 2004/67/ЄС від 26 квітня 2004 року про заходи гарантування безпеки постачання природного газу ([1]);

b) визначення та, якщо необхідно, розвиток чи модернізацію міжсистемних сполучень електроенергії і природного газу; та

c) умови і практичні аспекти надання взаємної допомоги.

3. Комісії та іншим державам-членам повідомляють про таке співробітництво.

4. Комісія може ухвалити настанови про регіональне співробітництво в дусі солідарності. Вказані заходи, призначені для зміни та доповнення несуттєвих положень цієї Директиви, ухвалюються відповідно до підконтрольної регуляторної процедури, зазначеної у частині 3 статті 51.

Стаття 7
Посилення регіонального співробітництва

1. Держави-члени, а також регулюючі органи влади співпрацюють між собою з метою інтегрування своїх національних ринків на одному або більше регіональних рівнях, як перший крок до створення повністю лібералізованого внутрішнього ринку. Зокрема, регулюючі органи влади, якщо таке рішення приймуть держави-члени, або самі держави-члени посилюють та просувають співробітництво операторів транспортної системи на регіональному рівні, зокрема транскордонні питання, з метою створення конкурентного внутрішнього ринку природного газу, сприяють узгодженості їх законодавчих, регуляторних і технічних рамок та інтеграції віддалених систем, що формують «газові острови» які й досі існують у Співтоваристві. Географічна зона, охоплена цим регіональним співробітництвом, поширюється на співробітництво між географічними зонами, визначеними відповідно до частини 3 статті 12 Регламенту (ЄС) № 715/2009. Таке співробітництво може охоплювати й інші географічні зони.

2. Агенція співпрацює з національними регулюючими органами влади та операторами транспортної системи для гарантування сумісності регуляторних рамок між регіонами з огляду на встановлення конкурентного внутрішнього ринку природного газу. Якщо Агенція вважатиме, що існує потреба у зобов'язуючих правилах стосовно такого співробітництва, то вона має скласти відповідні рекомендації.

3. Держави-члени шляхом застосування цієї Директиви гарантують, що оператори транспортної системи мають у своєму володінні одну або декілька систем, інтегрованих на регіональному рівні, що охоплюють дві або більше держав-членів, для розподілу потужності та перевірки безпеки мережі.

([1]) ОВ L 127, 29.4.2004, С. 92.

4. У разі якщо оператори вертикально інтегрованих транспортних систем мають частку у спільному підприємстві, заснованому для здійснення такого співробітництва, то спільне підприємство має встановити та запровадити виконавчу програму, у якій будуть викладені заходи, вжиті для гарантування недопущення дискримінаційної та антиконкурентної поведінки. Така виконавча програма має встановити спеціальні зобов'язання працівників для недопущення дискримінаційної та антиконкурентної поведінки. Вона підлягає затвердженню Агенцією. За реалізацією програми здійснюють незалежний нагляд контролюючі посадові особи вертикально інтегрованого оператора транспортної системи.

Стаття 8
Технічні правила

Регулюючі органи влади, якщо таке рішення приймуть держави-члени, або самі держави-члени забезпечують визначення технічних критеріїв безпеки та розробляють і публікують технічні правила, якими встановлюються мінімальні технічні проектувальні й функційні вимоги у сфері приєднання до системи установок LNG, зберігаючих сховищ, інших транспортних або розподільних мереж та прямих газопроводів. Якщо належить, Агенція може підготувати відповідні рекомендації задля досягнення сумісності вказаних правил. Ці правила повідомляються Комісії відповідно до статті 8 Директиви Європейського Парламенту та Ради 98/34/ЄС від 22 червня 1998 року, якою встановлюється процедура інформування у сфері технічних норм і стандартів, а також правил щодо послуг з інформування суспільства ([1]).

ГЛАВА III
ТРАНСПОРТУВАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ ТА LNG

Стаття 9
Розмежування транспортних систем та операторів транспортних систем

1. Держави-члени гарантують, щоб з 3 березня 2012 року:

a) будь-яке підприємство, що є власником транспортної системи, діяло як оператор транспортної системи;

b) одна й та сама особа чи особи не мали право:

   i) здійснювати прямий чи непрямий контроль над підприємством з виробництва або постачання та в той же час здійснювати прямий чи непрямий контроль або будь-яке право над оператором транспортної системи чи транспортною системою; або

   ii) здійснювати прямий чи непрямий контроль над оператором транспортної системи чи транспортною системою і в той же час здійснювати прямий чи непрямий контроль або право над підприємством з виробництва або постачання;

c) одна й та сама особа чи особи не мали права призначати членів наглядової ради, ради правління або органів, що на законних підставах представляють

([1]) OB L 204, 21.7.1998, C. 37.

підприємство, оператора транспортної системи чи транспортної системи і в той же час прямо чи опосередковано здійснювати контроль чи будь-які права над підприємством із виробництва чи постачання, та

d) одна й та сама особа не мала права бути членом наглядової ради, ради правління або органів, що на законних підставах представляють підприємство, одночасно і підприємства з виробництва чи постачання і оператора транспортної системи чи самої транспортної системи.

2. Права, зазначені у пунктах b) і c) частини 1, передбачають, зокрема:

a) можливість реалізації права голосу;

b) можливість призначати членів наглядової ради, ради правління чи органів, які на законних підставах представляють підприємство, або

c) володіння часткою більшості.

3. Для цілей пункту b) частини 1 поняття «підприємство з виробництва чи постачання» відповідає такому ж самому поняттю, яке визначене у Директиві Європейського Парламенту та Ради 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії ([1]), а терміни «оператор транспортної системи» і «транспортна система» відповідають термінам «оператор транспортної системи» і «транспортна система» у значенні вказаної Директиви.

4. Держави-члени можуть дозволити звільнення від положень пунктів b) і c) частини 1 до 3 березня 2013 року, за умови що оператори транспортної системи не входять до складу вертикально інтегрованого підприємства.

5. Зобов’язання, встановлені пунктом a) частини 1 цієї статті, вважається виконаним у випадку, якщо два або більше підприємства, що володіють транспортними системами, створили одне спільне підприємство, яке діє у одній або більше держав-членів як оператор відповідних транспортних систем. Жодне інше підприємство не може входити до складу спільного підприємства, якщо тільки воно не було затверджене в якості незалежного оператора системи відповідно до статті 14 або в якості незалежного транспортного оператора для цілей Глави IV.

6. Для імплементації цієї Директиви, якщо особа, зазначена у пунктах b), c) і d) частини 1, є державою-членом або державним органом, то однією і тією ж самою особою чи особами не вважаються два різних державних органи, один з яких здійснює контроль за оператором транспортної системи або за транспортною системою, а інший – за підприємством з виробництва чи постачання.

7. Держави-члени забезпечують, що ні комерційно значима інформація, зазначена у статті 16, якою володіє оператор транспортної системи, що входить до складу вертикально інтегрованого підприємства, ні персонал цього оператора транспортної системи не передаються до підприємств з виробництва чи постачання.

([1]) Див. сторінку 55 цього Офіційного вісника.

▼M2 8. Якщо на 3 вересня 2009 року транспортна система належала вертикально інтегрованому підприємству, держави-члени можуть прийняти рішення про незастосування частини 1. **Стосовно частини транспортної системи, що пов'язує державу-член з третьою країною, розташованої між кордоном такої держави-члена та першою точкою з'єднання з мережею держави-члена, якщо на 23 травня 2019 року транспортна система належить вертикально інтегрованому підприємству, держави-члени можуть прийняти рішення про незастосування частини 1.**

У такому випадку відповідна держава-член повинна:

▼B a) або призначити незалежного оператора системи відповідно до статті 14;

b) або виконати положення Глави IV.

▼M2 9. Якщо на 3 вересня 2009 року транспортна система належала вертикально інтегрованому підприємству та наявні угоди про гарантування більш ефективної незалежності оператора транспортної мережі, ніж та що встановлена положеннями Глави IV, то держави-члени можуть прийняти рішення про незастосування частини 1 **цієї статті**.

Стосовно частини транспортної системи, що пов'язує державу-член з третьою країною, розташованої між кордоном такої держави-члена та першою точкою з'єднання з мережею держави-члена, якщо на 23 травня 2019 року транспортна система належить вертикально інтегрованому підприємству та укладено угоди, що гарантують більш ефективну незалежність оператора транспортної системи, ніж положення Глави IV, то держави-члени можуть прийняти рішення про незастосування частини 1 цієї статті.

▼B 10. До того моменту, коли підприємство буде затверджене і призначене як оператор транспортної системи відповідно до частини 9 цієї статті, воно має бути сертифіковане відповідно до процедур, встановлених у частинах 4, 5 і 6 статті 10 цієї Директиви та у статті 3 Регламенту (ЄС) № 715/2009, згідно з якими Комісія перевіряє, що існуючі угоди чітко гарантують більш ефективну незалежність оператора транспортної системи, ніж положення Глави IV.

11. У жодному випадку будь-якому вертикально інтегрованому підприємству, що є власником транспортної системи, не може бути перешкоджено в ухваленні заходів з метою виконання положень частини 1.

12. У державах-членах, які застосовують частину 1, підприємства з виробництва чи постачання в жодному разі не повинні мати можливість здійснювати прямий чи непрямий контроль або право над відокремленими операторами транспортної системи.

Стаття 10
Призначення та сертифікація операторів транспортної системи

1. Перед тим, як підприємство буде затверджене та призначене як оператор транспортної системи, воно має бути сертифіковане відповідно до процедур, встановлених у частинах 4, 5 і 6 цієї статті та у статті 3 Регламенту (ЄС) № 715/2009.

2. Підприємства, які володіють транспортною системою і відповідно до процедури сертифікації були сертифіковані національним регулюючим органом влади в якості підприємств, що виконують встановлені у статті 9 вимоги, затверджуються і призначаються державами-членами як оператори транспортної системи. Про призначення операторів транспортної системи офіційно повідомляється Комісії та публікується в *Офіційному віснику Європейського Союзу*.

3. Оператори транспортної системи повідомляють регулюючому органу влади про будь-яку заплановану операцію, яка може вимагати перегляду стосовно того, чи відповідають вони вимогам статті 9.

4. Регулюючі органи влади перевіряють постійну відповідність операторів транспортної системи вимогам статті 9. Для забезпечення такого виконання вони ініціюють процедуру сертифікації:

a) після нотифікації з боку оператора транспортної системи, що зазначена у частині 3;

b) з власної ініціативи, коли їм відомо про те, що запланована зміна прав або ступеня впливу на власників транспортної системи чи операторів транспортної системи може призвести до порушення статті 9, або якщо у них є підстави вважати, що таке порушення може відбутися; або

c) після подання обґрунтованої заяви Комісії.

5. Регулюючі органи влади ухвалюють рішення про сертифікацію оператора транспортної системи протягом чотирьох місяців від дати надання повідомлення оператором транспортної системи або від дати подання заяви Комісією. Після закінчення цього строку сертифікація вважається наданою. Явне або мовчазне рішення регулюючого органу влади набуває сили тільки лише після завершення процедури, встановленої у частині 6.

6. Явне або мовчазне рішення про сертифікацію оператора транспортної системи негайно повідомляється Комісії регулюючим органом влади разом з відповідною інформацією щодо вказаного рішення. Комісія діє відповідно до процедури, встановленої у статті 3 Регламенту (ЄС) № 715/2009.

7. Регулюючі органи та Комісія можуть вимагати від операторів транспортної системи та від підприємств з виробництва чи постачання будь-яку інформацію щодо виконання їх завдань, зазначених у цій статті.

8. Регулюючі органи влади і Комісія зберігають конфіденційність комерційно значимої інформації.

Стаття 11
Сертифікація стосовно третіх країн

1. Якщо запит про сертифікацію подає власник транспортної системи або оператор транспортної системи, який контролюється особою чи особами однієї чи більше третьої країни, то регулюючий орган влади повідомляє про це Комісію.

Регулюючий орган влади також без затримки повідомляє Комісії про будь-яку обставину, яка може призвести до того, що певна особа чи особи однієї чи

більше третьої країни отримає контроль над транспортною системою чи оператором транспортної системи.

2. Оператор транспортної системи повідомляє регулюючий орган влади про будь-яку обставину, яка може призвести до того, що певна особа чи особи однієї чи більше третьої країни отримає контроль над транспортною системою чи оператором транспортної системи.

3. Регулюючий орган влади протягом чотирьох місяців від дати повідомлення з боку оператора транспортної системи ухвалює проект рішення про сертифікацію оператора транспортної системи. Він відхиляє сертифікацію, якщо не було підтверджено:

a) що відповідна установа виконує вимоги статті 9, та

b) перед регулюючим органом влади або іншим уповноваженим органом влади, призначеним державою-членом, того, що надання сертифікації не поставить під загрозу безпеку енергетичного постачання держави-члена та Співтовариства. Розглядаючи це питання регулюючі органи влади або інший призначений для цього уповноважений орган влади бере до уваги:

   i) права і обов'язки Співтовариства стосовно вказаної третьої країни згідно з міжнародним правом, керуючись будь-якою угодою, укладеною з однією або більше третьою країною, стороною якої є Співтовариство і яка охоплює питання безпеки енергетичного постачання;

   ii) права та обов'язки держави-члена стосовно вказаної третьої країни згідно з укладеними з нею угодами у тій мірі, в якій вони відповідають праву Співтовариства; та

   iii) інші спеціальні дані та обставини цієї справи та відповідної третьої країни.

4. Регулюючий орган влади без затримки повідомляє про рішення Комісії разом з усією відповідною інформацією щодо цього рішення.

5. Держави-члени повинні встановити положення про те, що до того часу, коли регулюючі органи влади ухвалять рішення про сертифікацію, ці регулюючі органи влади та/або відповідний призначений уповноважений орган влади, зазначений у пункті b) частини 3 цієї статті, подають Комісії запит про надання висновку щодо того, чи:

a) виконує відповідна установа вимоги статті 9, та

b) надання сертифікації не поставить під загрозу безпеку енергопостачання у Співтоваристві.

6. Комісія вивчає запит, зазначений у частині 5, одразу після отримання. Протягом двох місяців від моменту отримання вона надає висновок національному регулюючому органу влади або призначеному уповноваженому органу влади, якщо запит був поданий останнім.

При підготовці висновку Комісія може попросити Агенцію, відповідну державу-члена та зацікавлені сторони висловити свою точку зору. У разі, якщо Комісія робить такий запит, двомісячний строк може бути продовжений ще на 2 місяці.

Якщо у зазначений у першому та другому абзаці строк Комісія не надає висновок, то вважається, що вона не висунула заперечень стосовно рішення регулюючих органів влади.

7. Під час оцінки того, чи контроль з боку певної особи чи осіб однієї або більше третьої країни поставить під загрозу безпеку енергопостачання у Співтоваристві, Комісія враховує:

a) фактичні обставини справи та відповідну третю країну або треті країни, та

b) права і обов'язки Співтовариства стосовно вказаної третьої країни або третіх країн відповідно до міжнародного права, керуючись будь-якою угодою, укладеною з однією чи більше третьою країною, стороною якої є Співтовариство і яка стосується безпеки постачання.

8. Протягом двох місяців після закінчення періоду, зазначеного у частині 6, національний регулюючий орган влади ухвалює остаточне рішення про сертифікацію. Ухвалюючи таке остаточне рішення національний регулюючий орган влади якомога більшою мірою має врахувати висновок Комісії. У будь-якому випадку держави-члени можуть відмовити у сертифікації, якщо її надання поставить під загрозу їх безпеку енергетичного постачання або безпеку енергопостачання іншої держави-члена. Якщо держава-член призначає інший орган влади, уповноважений для проведення оцінки відповідно до пункту b) частини 3, то вона може вимагати, щоб національний регулюючий орган влади прийняв своє остаточне рішення відповідно до оцінки цього уповноваженого органу влади. Остаточне рішення регулюючого органу влади та висновок Комісії публікуються разом. Якщо остаточне рішення відрізняється від висновку Комісії, то відповідна держава-член повинна повідомити та оприлюднити разом зі своїм рішенням його обґрунтування.

9. Жодне з положень цієї статті не охоплює право держав-членів здійснювати відповідно до міжнародного права національний законодавчий контроль для захисту законних інтересів громадської безпеки.

10. Комісія може ухвалити настанови, в яких будуть встановлені детальні положення щодо процедури, якої слід дотримуватися для застосування цієї статті. Вказані заходи, призначені для зміни і доповнення несуттєвих положень цієї Директиви, ухвалюються відповідно до підконтрольної регуляторної процедури, зазначеної у частині 3 статті 51.

11. Ця стаття, за винятком пункту a) частини 3, застосовується також і до держав-членів, які підлягають звільненню відповідно до статті 49.

Стаття 12
Призначення операторів із зберігання та операторів системи LNG

Держави-члени призначають або подають до газових підприємств, що є власниками зберігаючих сховищ або установок LNG, запит про призначення одного чи більше операторів із зберігання та операторів системи LNG на певний період часу, визначений державами-членами з огляду на міркування щодо ефективності та економічної рівноваги.

Стаття 13
Функції операторів транспортної системи, зберігаючої системи та/або операторів системи LNG

1. Кожен оператор транспортної системи, зберігаючої системи та/або системи LNG повинен:

a) експлуатувати, утримувати і розвивати на економічно прийнятних умовах безпечні, надійні та ефективні транспортні споруди, зберігаючі сховища та/або установки LNG для гарантування відкритого ринку, беручи належним чином до уваги аспекти довкілля, а також забезпечувати необхідні заходи для виконання обов'язків з обслуговування;

b) утримуватися від дискримінації між користувачами або категоріями користувачів системи, зокрема на користь їх афілійованих підприємств;

c) надавати будь-якому іншому оператору транспортної системи, зберігаючої системи, системи LNG та/або розподільної системи достатню інформацію для забезпечення того, що транспортування і зберігання природного газу може відбуватися у спосіб, сумісний з безпечним та ефективним функціюванням об'єднаної газової системи; та

d) надавати користувачам інформацію, яка їм необхідна для ефективного доступу до системи.

2. Кожний оператор транспортної системи повинен створити достатні транскордонні потужності для інтегрування європейської транспортної інфраструктури, здатні забезпечити усі економічно обґрунтовані і технічно здійсненні заявки щодо пропускної потужності, беручи до уваги безпеку постачання газу.

3. Правила рівноваги газотранспортної системи, ухвалені операторами транспортної системи, повинні бути об'єктивними, прозорими та недискримінаційними, охоплюючи правила стягнень із користувачів системи у разі порушення енергетичного балансу. Умови, зокрема правила і тарифи, що застосовують оператори транспортної системи для надання ними своїх послуг, встановлюють відповідно до методу, сумісного з положеннями частини 6 статті 41, у недискримінаційний спосіб, що відображає витрати, а також опубліковується.

4. Регулюючі органи влади, якщо держави-члени приймуть таке рішення, або самі держави-члени можуть вимагати від операторів транспортної системи виконання мінімальних стандартів щодо утримання та розвитку транспортної системи, зокрема міжсистемної пропускної спроможності.

5. Оператори транспортної системи відповідно до прозорих, недискримінаційних і заснованих на ринку процедур повинні купувати енергію, яку вони використовують для своєї діяльності.

Стаття 14
Незалежні оператори системи

▼**M2** 1. Якщо на 3 вересня 2009 року транспортна система належала вертикально інтегрованому підприємству, держави-члени можуть прийняти рішення про

незастосування частини 1 статті 9 та призначити незалежного оператора системи за пропозицією власника транспортної системи.

Стосовно частини транспортної системи, що пов'язує державу-член з третьою країною, розташованої між кордоном такої держави-члена та першою точкою з'єднання з мережею держави-члена, якщо на 23 травня 2019 року транспортна система належить вертикально інтегрованому підприємству, держави-члени можуть прийняти рішення про незастосування частини 1 статті 9 та призначити незалежного оператора системи за пропозицією власника транспортної системи.

Призначення **незалежного оператора системи** підлягає затвердженню з боку Комісії.

▼B 2. Держава-член може затвердити та призначити незалежного оператора системи, лише якщо:

a) кандидат на оператора підтвердив виконання ним умов, встановлених у пунктах b), c) і d) частини першої статті 9;

b) кандидат на оператора підтвердив, що в нього наявні людські, технічні, фінансові і фізичні ресурси, необхідні для здійснення завдань відповідно до статті 13.

c) кандидат на оператора взяв на себе обов'язок виконати десятирічний план розвитку системи під наглядом регулюючого органу влади;

d) власник транспортної системи підтвердив свою спроможність виконати зобов'язання, покладені частиною 5 цієї статті. З цією метою він має надати усі проекти контрактних угод з підприємством-кандидатом та з будь-якою іншою відповідною установою;

e) кандидат на оператора підтвердив свою спроможність виконати зобов'язання, покладені на нього Регламентом (ЄС) № 715/2009, зокрема на співробітництво операторів транспортної системи на європейському та регіональному рівнях.

3. Підприємства, сертифіковані регулюючим органом влади в якості підприємств, що виконують вимоги, встановлені у статті 11 та у частині 2 цієї статті, затверджуються і призначаються державами-членами як незалежні оператори системи. Застосовується процедура сертифікації, передбачена статтею 10 цієї Директиви та статтею 3 Регламенту (ЄС) № 715/2009 або статтею 11 цієї Директиви.

4. На незалежних операторів системи покладається відповідальність за надання і управління доступу для третіх осіб, зокрема збір платежів за отримання доступу та платежів за перевантаження, а також відповідальність за експлуатацію, утримування та розвиток транспортної системи та за гарантування довгострокової спроможності системи задовольняти обґрунтований попит шляхом планування інвестицій. Під час розвитку системи на незалежного оператора системи покладається відповідальність за планування (зокрема процедуру отримання дозволу), будівництво та введення в експлуатацію нових інфраструктур. З цією метою незалежний оператор системи діє в якості оператора транспортної системи відповідно до положень

цієї Глави. Власники транспортних систем не відповідальні за надання і управління доступу для третіх осіб ні за планування інвестицій.

5. Якщо був призначений незалежний оператор системи, то власник транспортної системи:

a) забезпечує співробітництво та надає незалежному оператору системи будь-яку допомогу, необхідну для виконанням ним своїх завдань, зокрема, усю належну інформацію;

b) фінансує інвестиції, рішення про які було прийнято незалежним оператором системи та затверджені регулюючим органом влади або дає свою згоду на фінансування будь-якою зацікавленою стороною, зокрема незалежного оператора системи. Відповідні механізми фінансування мають бути затверджені регулюючим органом влади, який попередньо повинен проконсультуватися з власником активів та з іншими зацікавленими сторонами;

c) приймає необхідні положення для покриття відповідальності щодо активів мережі, за винятком відповідальності, яка стосується завдань незалежного оператора системи, та

d) надає необхідні гарантії про надання фінансування на будь-яке розширення мережі, за винятком інвестицій, згоду на фінансування яких з боку будь-якої зацікавленої сторони, зокрема незалежного оператора системи, він надав відповідно до пункту b).

6. Діючи у тісному співробітництві з регулюючим органом влади, відповідний національний уповноважений орган влади повинен мати усі повноваження, необхідні для ефективного контролю виконання власником транспортної системи своїх обов’язків відповідно до частини 5.

Стаття 15
Розмежування власників транспортної системи та операторів зберігаючої системи

1. Якщо був призначений незалежний оператор системи, то власник транспортної системи та оператор зберігаючої системи, які входять до складу вертикально інтегрованого підприємства, повинні бути незалежними від інших видів діяльності, не пов’язаних із транспортуванням, розподілом та зберіганням принаймні у тому, що стосується юридичної особи, організації та прийняття рішень.

Ця стаття застосовується лише до зберігаючих сховищ, які є технічно та/або економічно необхідними для надання ефективного доступу до системи з метою постачання споживачів відповідно до статті 33.

2. Для гарантування незалежності власника транспортної системи та оператора зберігаючої системи, зазначеного у частині 1, застосовуються такі мінімальні критерії:

a) особи, уповноважені здійснювати управління над власником транспортної системи та оператором зберігаючої системи, не можуть бути учасниками структурних частин інтегрованих газових підприємств, які прямо або

опосередковано займаються щоденною експлуатацією з виробництва та постачання природного газу;

b) мають бути прийняті заходи, необхідні для гарантування врахування професійних інтересів осіб, уповноважених управляти власником транспортної системи та оператором зберігаючої система таким чином, щоб вони могли діяти незалежно;

c) оператор зберігаючої системи має володіти ефективними правами для прийняття рішень незалежно від інтегрованого газового підприємства стосовно активів, необхідних для експлуатації, утримання або розвитку зберігаючих сховищ. Це не виключає існування відповідних механізмів координації, які забезпечують захист економічних та управлінських прав на здійснення нагляду з боку материнського підприємства стосовно доходності активів своїх дочірніх підприємств, непряме регулювання яких здійснюється відповідно до частини 6 статті 41. Зокрема, це дозволяє материнському підприємству затверджувати річний фінансовий план або будь-який інший еквівалентний інструмент оператора зберігаючої системи та встановлювати загальні ліміти щодо рівня заборгованості своїх дочірніх підприємств. Материнському підприємству не дозволяється давати інструкції стосовно щоденного управління, ні інструкції щодо індивідуальних рішень про будівництво чи модернізацію зберігаючих сховищ, які не перевищують встановлені у фінансовому плані або еквівалентному інструменті ліміти, та

d) власник транспортної системи та оператор зберігаючої системи встановлюють виконавчу програму, в якій вони передбачають заходи, ухвалені для забезпечення усунення дискримінаційної поведінки, а також для гарантування належного контролю за її виконанням. Виконавча програма встановлює спеціальні обов’язки працівників для досягнення вказаних цілей. Особа або орган, уповноважений здійснювати контроль виконавчої програми, подає регулюючому органу влади щорічний звіт щодо вжитих заходів, який має бути опублікований.

3. Комісія може ухвалити настанови для забезпечення того, що власник транспортної системи та оператор зберігаючої системи повністю та ефективно виконують положення частини 2 цієї статті. Вказані заходи, призначені для зміни та доповнення несуттєвих положень цієї Директиви, ухвалюються відповідно до підконтрольної регуляторної процедури, зазначеної у частині 3 статті 51.

Стаття 16
Дотримання конфіденційності, що покладається на операторів транспортної системи та власників транспортної системи

1. Без шкоди положенням статті 30 або будь-якого іншого законного зобов’язання про розкриття інформації кожен оператор транспортної, зберігаючої системи та/або системи LNG і кожний власник транспортної системи повинні зберігати конфіденційний характер комерційно значимої інформації, про яку вони дізналися під час виконання своєї діяльності, а також попереджати дискримінаційне розкриття інформації щодо своєї діяльності, що може надати комерційну перевагу. Зокрема, вони не повинні розкривати іншим

частинам підприємства комерційну значиму інформацію, крім випадків, коли це буде необхідно для здійснення комерційної операції. З метою гарантування повного дотримання правил про розмежування інформації держави-члени повинні забезпечити, що власник транспортної мережі, зокрема у разі комбінованої експлуатації, оператор розподільної мережі та решта частини підприємства не використовуватимуть спільні служби, такі як спільні юридичні служби, окрім винятково адміністративних та інформаційно-технологічних служб.

2. Оператори транспортної, зберігаючої системи та/або системи LNG не повинні в контексті купівлі або продажу природного газу афілійованим підприємством вдаватися до неналежного використання комерційної значимої інформації, отриманої від третіх осіб під час надання або домовленості про надання доступу до системи.

3. Інформація, необхідна для ефективної конкуренції та ефективного функціювання ринку, має бути відкритою для громадськості. Таке зобов'язання слід розуміти без шкоди захисту комерційно значимої інформації.

ГЛАВА IV
НЕЗАЛЕЖНИЙ ОПЕРАТОР З ТРАНСПОРТУВАННЯ

Стаття 17
Активи, обладнання, персонал та ідентичність

1. Оператори транспортної системи повинні мати усі людські, технічні, фізичні та фінансові ресурси, необхідні для виконання своїх зобов'язань відповідно до цієї Директива, та здійснювати діяльність із транспортування газу, зокрема:

a) активи, необхідні для діяльності з транспортування газу, зокрема транспортна система, повинні бути власністю оператора транспортної системи;

b) персонал, необхідний для здійснення діяльності з транспортування газу, зокрема, який-виконує усі завдання підприємства, має наймatися оператором транспортної системи;

c) найм персоналу та надання послуг від однієї до іншої частини вертикально інтегрованого підприємства забороняється. Незважаючи на це, оператор транспортної системи може надавати послуги вертикально інтегрованому підприємству, за умови що:

   i) надання вказаних послуг не дискримінує користувачів, є доступним для усіх користувачів на одних й тих самих умовах та не обмежує, не спотворює та не перешкоджає конкуренції у виробництві чи постачанні, та

   ii) регулюючий орган влади ухвалить умови надання вказаних послуг;

d) без шкоди рішенням, ухваленим наглядовим органом відповідно до статті 20, вертикально інтегроване підприємство у належний час та за попереднім проханням оператора транспортної системи надає оператору транспортної системи фінансові ресурси, необхідні для майбутніх проектів інвестування та/або для заміщення існуючих активів.

2. Діяльність із транспортування газу охоплює принаймні такі завдання на додаток до тих, що перелічені у статті 13:

a) представництво оператора транспортної системи та контакти з третіми особами і регулюючими органами влади;

b) представництво оператора транспортної системи у Європейській мережі операторів газотранспортних систем (ENTSO for Gas);

c) надання та управління доступом третіх осіб без дискримінації між користувачами системи або категоріями користувачів системи;

d) збір усіх платежів, пов'язаних із транспортною системою, зокрема платежі за надання доступу, компенсаційні платежі за допоміжні послуги, такі як переробка газу, та платежів, пов'язаних із купівлею послуг (компенсаційні платежі, енергія для покриття втрат);

e) функціювання, утримання та розвиток безпечної, дієвої та економічної транспортної системи;

f) інвестиційне планування, що забезпечує довгострокову спроможність системи задовольняти обґрунтований попит та гарантує безпеку постачання;

g) створення необхідних спільних підприємств, в тому числі з одним чи декількома операторами транспортної системи, центрами обміну газом та іншими необхідними учасниками задля того, щоб розвивати створення регіональних ринків або задля сприяння процесу лібералізації, і

h) усі послуги в рамках підприємства, зокрема юридичні, бухгалтерські та інформаційно-технологічні послуги.

3. Оператори транспортної системи повинні мати одну з юридичних організаційних форм, які зазначені у статті 1 Директиви Ради 68/151/ЄЕС ([1]).

4. Оператор транспортної системи у тому, що стосується його корпоративної ідентичності, здійснення повідомлень, торговельної марки та будівель не повинен створювати плутанину стосовно іншого вертикально інтегрованого підприємства або будь-якої його частини.

5. Оператор транспортної системи не повинен використовувати спільні інформаційно-технологічні системи і обладнання, приміщення та системи захисту доступу із будь-якою частиною вертикально інтегрованого підприємства та не повинен звертатися до тих самих консультантів або зовнішніх підрядників за інформаційно-технологічними системами і обладнанням та за системами захисту доступу.

6. Аудити рахунки операторів транспортних систем проводяться іншим аудитором, ніж той, що здійснює аудит вертикально інтегрованого підприємства чи його частини.

([1]) Перша Директива Ради 68/151/ЄЕС від 9 березня 1968 року про координацію гарантій, які задля захисту інтересів партнерів та третіх осіб вимагаються у державах-членах по відношенню до товариств, визначених у другій частині статті 58 Договору, для того щоб зробити ці гарантії рівними у всьому Співтоваристві (ОВ L 65, 14.3.1968, С. 8).

Стаття 18
Незалежність оператора транспортної системи

1. Без шкоди рішенням наглядового органу відповідно до статті 20 оператор транспортної системи повинен мати:

a) ефективні права щодо прийняття рішень, незалежно від вертикально інтегрованого підприємства стосовно активів, необхідних для функціювання, утримання та розвитку системи; та

b) можливість вишукувати кошти на ринку капіталу, зокрема шляхом взяття позички та збільшення розміру капіталу.

2. Оператор транспортної системи повинен слідкувати за постійною наявність ресурсів, необхідних для належного і ефективного здійснення діяльності з транспортування та для розвитку і утримання ефективної, безпечної й економічної транспортної системи.

3. Дочірні підприємства вертикально інтегрованого підприємства, які здійснюють виробництво чи постачання, не повинні мати жодної частки акціонерної участі прямої чи непрямої у підприємстві-операторі транспортної системи. Оператор транспортної системи не повинен мати жодної частки акціонерної участі прямо чи непрямої в жодному дочірньому підприємстві вертикально інтегрованого підприємства, що здійснює виробництво чи постачання, та не повинен отримувати дивідендів чи якої-небудь фінансової вигоди від цього дочірнього підприємства.

4. Загальна структура управління та корпоративні статути оператора транспортної системи повинні забезпечувати ефективну незалежність оператора транспортної системи відповідно до положень цієї Глави. Вертикально інтегроване підприємство не повинно прямо або опосередковано визначати конкурентну поведінку оператора транспортної системи стосовно щоденної діяльності оператора транспортної системи та управління мережею або стосовно діяльності, необхідної для підготовки десятирічного плану розвитку мережі, розробленого відповідно до статті 22.

5. Під час виконання своїх завдань на підставі статті 13 та частини 2 статті 17 та відповідно до частини 1 статті 13, пункту a) частини 1 статті 14, частин 2, 3 і 5 статті 16, частини 6 статті 18 та частини 1 статті 21 Регламенту (ЄС) № 715/2009 оператори транспортної системи не повинні здійснювати жодної дискримінації стосовно осіб чи установ та не повинні обмежувати, спотворювати чи перешкоджати конкуренції у сфері виробництва чи постачання.

6. Будь-які комерційні та фінансові відносини між вертикально інтегрованим підприємством та оператором транспортної системи, зокрема з надання позички оператором транспортної системи вертикально інтегрованому підприємству, мають відповідати ринковим умовам. Оператор транспортної системи повинен зберігати детальні документи стосовно вказаних комерційних та фінансових відносин та надавати їх у розпорядження регулюючого органу влади на його запит.

7. Оператор транспортної системи подає на затвердження регулюючого органу влади усі комерційні та фінансові угоди з вертикально інтегрованим підприємством.

8. Оператор транспортної системи повинен повідомити регулюючий орган влади про фінансові ресурси, зазначені у пункті d) частині 1 статті 17, які в нього наявні для майбутніх інвестиційних проектів та/або для заміщення існуючих активів.

9. Вертикально інтегроване підприємство утримується від будь-якої діяльності, яка перешкоджає або ускладнює оператору транспортної системи виконання своїх зобов'язань відповідно до цієї Глави, та не вимагає від оператора транспортної системи отримання дозволу для виконання таких зобов'язань.

10. Підприємство, сертифіковане регулюючим органом влади як таке, що відповідає вимогам цієї Глави, затверджується і призначається відповідною державою-членом як оператор транспортної системи. Застосовується процедура сертифікації, передбачена статтею 10 цієї Директиви та статтею 3 Регламенту (ЄС) № 715/2009 або статтею 11 цієї Директиви.

Стаття 19

Незалежність персоналу та управління оператора транспортної системи

1. Рішення щодо призначення та поновлення, умови праці, зокрема оплата праці, та припинення повноважень відповідальних за управління осіб та/або членів керівних органів оператора транспортної системи затверджуються Наглядовим органом оператора транспортної системи відповідно до статті 20.

2. Регулюючому органу влади повідомляють особисті дані та умови, якими регулюється повноваження, тривалість і припинення повноважень тих осіб, призначення або продовження перебування на посаді яких пропонує наглядовий орган як відповідальних за виконавче управління та/або як членів керівних органів оператора транспортної системи, а також підстави будь-якого рішення, запропонованого для припинення вказаних повноважень. Такі умови та рішення, зазначені у частині 1, стають обов'язковими, лише якщо протягом трьох тижнів після повідомлення регулюючий орган влади не висловить щодо них своїх заперечення.

Регулюючий орган влади може висловити заперечення проти зазначених у частині 1 рішень, якщо:

a) виникають сумніви щодо професійної незалежності особи, запропонованої як відповідальної за управління та/або як члена керівних органів, або

b) якщо мова йде про передчасне припинення повноважень у разі, коли існуватимуть сумніви щодо обґрунтованості такого передчасного припинення.

3. Протягом періоду 3 років до призначення осіб, відповідальних за управління, та/або членів керівних органів оператора транспортної системи, які охоплюються цією частиною, такі особи не можуть займати жодної посади або мати яку-небудь професійну відповідальність чи інтерес та не можуть підтримувати прямий чи непрямий комерційний зв'язок із вертикально

інтегрованим підприємством або будь-якою з його частин чи мажоритарними акціонерами, іншими ніж оператор транспортної системи.

4. Відповідальні за управління особи та/або члени керівних органів і працівники оператора транспортної системи не повинні займати жодних інших посад, ні мати жодного іншого професійного зв'язку чи інтересу та не підтримувати прямі чи непрямі комерційні відносини з будь-якою іншою частиною вертикально інтегрованого підприємства або з його мажоритарними акціонерами.

5. Відповідальні за управління особи та/або члени керівних органів, а також працівники оператора транспортної системи не повинні мати жодного інтересу ні отримувати жодну пряму або непряму фінансову вигоду від якої-небудь частини вертикально інтегрованого підприємства, крім оператора транспортної системи. Їх оплата праці не повинна залежати від діяльності чи результатів вертикально інтегрованого підприємства, за винятком результатів та діяльності оператора транспортної системи.

6. Відповідальним за управління особам та/або членам керівних органів оператора транспортної системи гарантується ефективне право оскарження до регулюючого органу влади стосовно будь-якого передчасного припинення повноважень.

7. Після припинення своїх повноважень у оператора транспортної системи особи, відповідальні за його управління, та/або члени його керівних органів не повинні займати жодної посади, ані мати жодного професійного відношення чи інтересу та не підтримувати жодних комерційних відносин із будь-якою частиною вертикально інтегрованого підприємства, за винятком оператора транспортної системи, ані з його мажоритарними акціонерами протягом періоду не меншого чотирьох років.

8. Частина 3 застосовується до більшості відповідальних за управління осіб та/або членів керівних органів оператора транспортної системи.

Відповідальні за управління особи та/або члени керівних органів оператора транспортної системи, які не підпадають під положення частини 3, не повинні займати жодної посади ані здійснювати іншої подібної діяльності у вертикально інтегрованому підприємстві протягом не менш як шести місяців до моменту їх призначення.

Перший абзац цієї частини, а також частини з 4 по 7 застосовуються до усіх осіб, що належать до виконавчого управління, та до тих, що напряму їм підзвітні у питаннях, пов'язаних із функціюванням, утриманням та розвитком системи.

Стаття 20
Наглядовий орган

1. Оператор транспортної системи повинен мати наглядовий орган, відповідальний за прийняття рішень, що можуть мати значний вплив на ціну активів акціонерів оператора транспортної системи, зокрема рішення щодо затвердження річних та довгострокових фінансових планів, на рівень заборгованості оператора транспортної системи та величину дивідендів, що

розподіляються між акціонерами. Рішення, що відносяться до компетенції наглядового органу, не стосуються рішень щоденної діяльності оператора транспортної системи та управління системою, а також рішення стосовно діяльності, необхідної для підготовки десятирічного плану розвитку мережі, розробленого відповідно до статті 22.

2. Наглядовий орган складається з членів, які є представниками вертикально інтегрованого підприємства, представниками третіх акціонерів і, якщо відповідне законодавство держави-члена передбачить, то представниками інших зацікавлених сторін, таких як працівники оператора транспортної системи.

3. Перший абзац частини 2 статті 19 та частини з 3 по 7 статті 19 застосовуються не менш як до половини членів наглядового органу мінус один член.

Пункт b) другого абзацу частини 2 статті 19 застосовується до усіх членів наглядового органу.

Стаття 21
Виконавча програма та відповідальна за виконання особа

1. Держави-члени слідкують за тим, щоб оператори транспортної системи встановлювали та впроваджували виконавчу програму, яка містить заходи, ухвалені задля недопущення дискримінаційної поведінки, а також слідкують за тим, щоб виконання вказаної програми перевірялося належним чином. Виконання програми передбачає встановлення спеціальних обов’язків для працівників з метою досягнення вказаних цілей. Вона підлягає затвердженню регулюючим органом влади. Без шкоди повноваженням національного регулюючого органу влади виконання програми перевіряється у незалежний спосіб відповідальною за виконання особою.

2. Наглядовий орган призначає відповідальну за виконання особу після попереднього затвердження регулюючим органом влади. Регулюючий орган влади може відмовити у призначенні відповідальної за виконання особи лише на підставі відсутності незалежності або професійних здібностей. Відповідальна за виконання особа може бути фізичною або юридичною особою. До відповідальної за виконання особи застосовуються положення частин з 2 по 8 статті 19.

3. Відповідальна за виконання особа зобов’язується:

a) перевіряти впровадження виконавчої програми;

b) складати річний звіт із зазначенням заходів, ухвалених для впровадження виконавчої програми, та подавати вказаний звіт регулюючому органу влади;

c) інформувати наглядовий орган та надавати рекомендації щодо виконавчої програми та її реалізації;

d) повідомляти регулюючий орган влади про будь-яке можливе тяжке порушення стосовно впровадження виконавчої програми, та

e) повідомляти регулюючий орган влади про будь-які комерційні та фінансові відносити між вертикально інтегрованим підприємством та оператором транспортної системи.

4. Відповідальна за виконання особа подає регулюючому органу влади проекти рішень щодо плану інвестування або щодо індивідуальних інвестицій в мережу. Це відбувається не пізніше того моменту, коли дирекція та/або уповноважений керівний орган оператора транспортної системи подасть їх наглядовому органу.

5. Якщо вертикально інтегроване підприємство на загальному зібранні або шляхом голосування призначених нею членів наглядового органу перешкодить ухваленню рішення і таким чином перешкодить або відстрочить здійснення інвестицій у мережу, реалізація яких відповідно до десятирічного плану розвитку мережі передбачалася у наступні три роки, то відповідальна за виконання особа повідомляє про це регулюючий орган влади, який діє відповідно до статті 22.

6. Умови, якими регулюються повноваження, або умови працевлаштування відповідальної за виконання особи, зокрема тривалість її повноважень, підлягають затвердженню регулюючим органом влади та повинні гарантувати незалежність відповідальної за виконання особи. Ці умови повинні гарантувати незалежність відповідальної за виконання особи, в тому числі шляхом надання їй усіх необхідних ресурсів для виконання свого завдання. Протягом здійснення своїх повноважень відповідальна за виконання особа не повинна займати жодної іншої посади, мати пряму або непряму відповідальність чи інтерес у жодній частині вертикально інтегрованого підприємства ані стосовно контролюючих його акціонерів.

7. Відповідальна за виконання особа повинна періодично доповідати в усній або письмовій формі регулюючому органу влади та має право періодично доповідати в усній або письмовій формі наглядовому органу оператора транспортної системи.

8. Відповідальна за виконання особа може брати участь в усіх засіданнях керівних органів або дирекції оператора транспортної системи та у відповідних засіданнях наглядового органу і загальних зборів. Відповідальна за виконання особа бере участь в усіх засіданнях, на яких обговорюються такі питання:

a) умови доступу до мережі відповідно до Регламенту (ЄС) № 715/2009, зокрема у тому, що стосується тарифів, послуг з надання доступу для третіх осіб, управління розподіленням потужностей та перевантаженнями, прозорості, рівноваги та вторинних ринків;

b) проекти, запроваджені для експлуатації, утримання та розвитку транспортної системи, зокрема інвестиції в нові транспортні сполучення, розширення пропускної потужності та оптимізація існуючої пропускної потужності;

c) купівля або продаж енергії, необхідної для експлуатації транспортної системи.

9. Відповідальна за виконання особа перевіряє виконання статті 16 оператором транспортної системи.

10. Відповідальна за виконання особа повинна мати доступ до усіх відповідних даних та офісів оператора транспортної системи, а також до будь-якої інформації, необхідної для виконання своїх завдань.

11. Після попереднього схвалення регулюючим органом влади наглядовий орган може звільнити відповідальну за виконання особу. Він також звільняє відповідальну за виконання особу на підставі відсутності незалежності чи професійних здібностей за поданням регулюючого органу влади.

12. Відповідальна за виконання особа повинна мати доступ до офісів оператора транспортної системи без попереднього сповіщення.

Стаття 22
Розвиток мережі та повноваження для прийняття рішення про інвестування

1. Кожен рік оператори транспортної системи подають регулюючому органу влади десятирічний план розвитку мережі, основуючись на існуючому та на передбачуваному попиті та пропозиції після консультації з усіма зацікавленими сторонами. Вказаний план розвитку мережі повинен містити ефективні заходи для гарантування адекватності системи та безпеки постачання.

2. Десятирічний план розвитку мережі повинен, зокрема:

a) вказувати учасникам ринку на основні транспортні інфраструктури, які необхідно побудувати або модернізувати протягом майбутніх десяти років;

b) містити усі інвестування, рішення щодо яких вже прийняті, та визначати нові інвестування, які необхідно здійснити протягом наступних трьох років; та

c) передбачати графік усіх інвестиційних проектів.

3. При розробці десятирічного плану розвитку мережі оператор транспортної системи робить обґрунтовані припущення щодо розвитку виробництва, постачання, споживання та обміну з іншими країнами, беручи до уваги плани інвестування у регіональні мережі та інвестування на рівні Співтовариства, а також плани інвестування для зберігаючих сховищ та установок регазифікації LNG.

4. Регулюючий орган у відкритий та прозорий спосіб консультується з усіма реальними або потенційними користувачами системи стосовно десятирічного плану розвитку мережі. Від осіб або підприємств, які мають намір стати потенційними користувачами системи можна вимагати підтвердження таких намірів. Регулюючий орган влади публікує результати консультаційного процесу, зокрема, можливі потреби в інвестиціях.

5. Регулюючий орган влади вивчає, чи покриває десятирічний план розвитку мережі усі інвестиційні потреби, визначені під час консультаційного процесу, та чи узгоджується він із необов’язковим десятирічним планом розвитку мережі на рівні Співтовариства (план розвитку мережі на рівні Співтовариства), зазначеним у пункті b) частини 3 статті 8 Регламенту (ЄС) № 715/2009. Якщо

виникають які-небудь сумніви щодо узгодженості із планом розвитку на рівні Співтовариства, регулюючий орган влади консультується із Агенцією. Регулюючий орган влади може вимагати від оператора транспортної системи внесення змін до десятирічного плану розвитку мережі.

6. Регулюючий орган влади перевіряє та здійснює оцінку застосування десятирічного плану розвитку мережі.

7. У разі, якщо оператор транспортної системи, за винятком існування домінуючих підстав поза межами його контролю, не здійснить інвестування, яке відповідно до десятирічного плану розвитку мережі мало б бути здійснене протягом наступних трьох років, держави-члени слідкують за тим, щоб регулюючий орган влади мав зобов'язання прийняти хоча б один із вказаних нижче заходів для того, щоб забезпечити здійснення відповідного інвестування, якщо воно й надалі буде необхідним згідно з останнім десятирічним планом розвитку мережі:

a) вимагати від оператора транспортної системи здійснення відповідного інвестування;

b) організувати проведення відкритої тендерної процедури з метою залучення будь-яких інвесторів для здійснення відповідного інвестування; або

c) зобов'язати оператора транспортної системи погодитися на розширення капіталу для фінансування необхідних інвестицій та для допущення участі у капіталі незалежних інвесторів.

Якщо регулюючий орган влади скористався своїми повноваженнями, зазначеними у пункті b) першого абзацу, він може зобов'язати оператора транспортної системи прийняти один або більше з таких заходів:

a) фінансування будь-якою третьою особою;

b) будівництво будь-якою третьою особою;

c) формування відповідних нових активів ним самостійно;

d) експлуатація відповідних нових активів ним самостійно.

Оператор транспортної системи надає інвесторам усю необхідну інформацію для здійснення інвестування, пов'язує нові активи з транспортною системою і в цілому робить все можливе для сприяння виконанню проекту інвестування.

Відповідні фінансові положення підлягають затвердженню регулюючим органом влади.

8. Якщо регулюючий орган влади скористався своїми повноваженнями відповідно до першого абзацу частини 7, то відповідні тарифні регулювання мають покривати витрати на відповідні інвестування.

Стаття 23

Повноваження стосовно прийняття рішень про приєднання зберігаючих сховищ, установок регазифікації LNG та промислових споживачів до транспортної системи

1. Оператори транспортної систем зобов'язані встановлювати та оприлюднювати прозорі та ефективні процедури і тарифи для приєднання на недискримінаційній основі зберігаючих сховищ, установок регазифікації LNG

та промислових споживачів до транспортної системи. Такі процедури підлягають затвердженню з боку регулюючого органу влади.

2. Оператори транспортної системи не мають права відмовити у приєднанні нового зберігаючого сховища, нової установки регазифікації LNG або нового промислового споживача з огляду на можливі майбутні обмеження пропускної потужності мережі або на додаткові кошти, пов'язані із необхідним збільшенням пропускної потужності. Оператор транспортної системи зобов'язаний гарантувати достатню пропускну потужність на вході і на виході для нового приєднання.

ГЛАВА V
РОЗПОДІЛ ТА ПОСТАЧАННЯ

Стаття 24
Призначення операторів розподільної системи

Держави-члени призначають або подають запит підприємствам, що є власниками або відповідальними за розподільні системи, про призначення на певний строк, визначений державами-членами з огляду на критерії ефективності та економічної рівноваги, одного або декількох операторів розподільної системи та слідкують за тим, щоб вони діяли відповідно до положень статей 25, 26 і 27.

Стаття 25
Завдання операторів розподільної системи

1. Кожен оператор розподільної системи відповідає за гарантування того, щоб система була здатна протягом тривалого часу забезпечити обґрунтований попит на розподіл газу, а також за експлуатацію, утримання та розвиток на економічно прийнятних умовах безпечної, надійної та ефективної системи у своїй зоні, беручи належним чином до уваги питання довкілля та енергоефективність.

2. У будь-якому випадку оператор розподільної системи не повинен здійснювати жодної дискримінації між користувачами чи категоріями користувачів системи, зокрема на користь своїх афілійованих підприємств.

3. Кожен оператор розподільної системи надає будь-якому іншому оператору розподільної, транспортної системи, системи LNG та/або зберігаючої системи інформацію для гарантування того, що транспортування та зберігання природного газу може відбуватися у спосіб, сумісний із безпечним та ефективним функціюванням об'єднаної газової системи.

4. Кожен оператор розподільної системи надає користувачам інформацію, необхідну для доступу до системи та її ефективного використання.

5. У разі, якщо оператор розподільної системи відповідальний за гарантування рівноваги газорозподільної системи, то ухвалені для нього з цією метою норми, мають бути об'єктивними, прозорими та недискримінаційними, зокрема правила стягнень з користувачів системи у разі порушення енергетичного балансу. Умови, зокрема правила і тарифи, що застосовуються операторами транспортної системи для надання ними своїх послуг, встановлюються відповідно до методу, сумісного з положеннями частини 6

статті 41, у недискримінаційний спосіб, що відображає витрати, а також опубліковуються.

Стаття 26
Розмежування операторів розподільної системи

1. Якщо оператор розподільної системи входить до складу вертикально інтегрованого підприємства, то він має бути незалежним він інших видів діяльності, не пов'язаних із розподілом, принаймні у тому, що стосується юридичної особи, організації та прийняття рішень. Вказані правила не є підставою для жодного зобов'язання щодо розмежування власності на активи розподільної системи вертикально інтегрованого підприємства.

2. Крім встановлених в частині 1 вимог, якщо оператор розподільної системи входить до складу вертикально інтегрованого підприємства, він має бути незалежним у тому, що стосується його організації та прийняття рішень, від інших видів діяльності, не пов'язаних із розподілом. Задля досягнення цієї мети мають застосовуватися такі мінімальні критерії:

a) особи, уповноважені здійснювати управління над оператором розподільної системи, не можуть бути учасниками структурних частин інтегрованих газових підприємств, які прямо або опосередковано займаються щоденною експлуатацією з виробництва, транспортування та постачання природного газу;

b) мають бути прийняті заходи, необхідні для гарантування належного врахування професійних інтересів осіб, уповноважених управляти оператором розподільної системи таким чином, щоб вони могли діяти незалежно;

c) оператор розподільної системи має володіти ефективними правами для прийняття рішень незалежно від інтегрованого газового підприємства стосовно активів, необхідних для експлуатації, утримання або розвитку мережі. З метою виконання вказаних завдань оператор розподільної системи повинен мати усі необхідні ресурси, зокрема людські, технічні, фінансові та матеріальні ресурси. Це не перешкоджає існуванню відповідних механізмів координації, які забезпечують захист економічних та управлінських прав на здійснення нагляду з боку материнського підприємства стосовно доходності активів своїх дочірніх підприємств, непряме регулювання яких здійснюється відповідно до частини 6 статті 41. Зокрема, це дозволяє материнському підприємству затверджувати річний фінансовий план або будь-який інший еквівалентний інструмент оператора розподільної системи та встановлювати загальні ліміти щодо рівня заборгованості своїх дочірніх підприємств. Материнському підприємству не дозволяється давати інструкції стосовно щоденного управління, ні інструкції щодо індивідуальних рішень про будівництво чи модернізацію розподільних газопроводів, які не перевищують ліміти, встановлені у затвердженому фінансовому плані або еквівалентному інструменті, та

d) оператор розподільної системи встановлює виконавчу програму, в якій передбачаються заходи, ухвалені для забезпечення усунення дискримінаційної поведінки, а також для гарантування належного контролю

за її виконанням. Виконавча програма встановлює спеціальні обов'язки працівників для досягнення вказаних цілей. Особа або орган, уповноважений здійснювати контроль виконавчої програми, відповідальна за виконання особа оператора розподільної системи подає регулюючому органу влади, зазначеному у частині 1 статті 39, щорічний звіт щодо вжитих заходів, який має бути опублікований. Відповідальна за виконання особа оператора розподільної системи має бути цілком незалежною та повинна мати доступ до усієї інформації оператора розподільної системи та до будь-яких його приміщень, що є необхідним для виконання нею своїх завдань.

3. Якщо оператор розподільної системи входить до складу вертикально інтегрованого підприємства держави-члени забезпечують контроль його діяльності з боку регулюючих органів влади або інших уповноважених органів таким чином, щоб він не зміг скористатися своєю вертикальною інтеграцією для спотворення конкуренції. Зокрема, вертикально інтегровані оператори розподільної системи не повинні у своїй інформації та під час презентації торговельної марки створювати плутанину щодо окремого статусу філіалу-постачальника вертикально інтегрованого підприємства.

4. Держави-члени можуть прийняти рішення про незастосування частин 1, 2 і 3 до інтегрованих газових підприємств, які обслуговують менше 100 000 приєднаних споживачів.

Стаття 27
Дотримання конфіденційності, що покладається на операторів розподільної системи

1. Без шкоди положенням статті 30 або будь-якого іншого законного зобов'язання про розкриття інформації кожен оператор розподільної системи повинен зберігати конфіденційний характер комерційно значимої інформації, про яку він дізнався під час виконання своєї діяльності, а також попереджати дискримінаційному розкриттю інформації щодо своєї діяльності, що може надати комерційну перевагу

2. Оператори розподільної системи не повинні в контексті купівлі або продажу природного газу афілійованим підприємством вдаватися до неналежного використання комерційної значимої інформації, отриманої від третіх осіб під час надання або домовленості про надання доступу до системи.

Стаття 28
Закриті розподільні системи

1. Держави-члени можуть встановити положення про необхідність класифікувати регулюючими органами влади або іншими уповноваженими органами влади як закритої розподільної системи ту систему, яка розподіляє газ у географічно обмеженій промисловій чи комерційній зоні або зоні із спільним наданням послуг, а також про те, щоб без шкоди частині 4, газ не поставлявся побутовим споживачам, якщо:

а) через спеціальні причини безпеки чи технічні причини функціювання або виробничий процес користувачів вказаної системи є інтегрованими; або

b) вказана система розподіляє газ в основному власнику або оператору системи або їх афілійованим підприємствам.

2. Держави-члени можуть встановити положення про те, щоб національні регулюючі органи влади звільнили оператора закритої розподільної системи від зобов'язання, встановленого у частині 1 статті 32, про попереднє затвердження тарифів та методів їх підрахунку перед тим, як вони набудуть чинності відповідно до статті 41.

3. Якщо надається передбачене у частині 2 звільнення, то застосовні тарифи і методи їх підрахунку підлягають розгляду та схваленню відповідно до статті 41 на прохання користувача закритої розподільної системи.

4. Додаткове використання обмеженою кількістю побутових споживачів, які мають робочі або подібні до них відносини із власником розподільної системи та які розташовані у зоні, що обслуговується закритою розподільною системою, не перешкоджає наданню звільнення відповідно до частини 2.

Стаття 29
Комбінована експлуатація

Частина 1 статті 26 не перешкоджає здійсненню оператором системи експлуатації комбінованої системи з транспортування, LNG, зберігання та розподілу, за умови що оператор дотримується положень частини 1 статті 9, або статей 14 і 15, або Глави IV, або входить до сфери застосування частини 6 статті 49.

ГЛАВА VI
РОЗМЕЖУВАННЯ ТА ПРОЗОРІСТЬ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ЗВІТІВ

Стаття 30
Право доступу до бухгалтерських звітів

1. Держави-члени або будь-який інший призначений ними уповноважений орган влади, зокрема регулюючі органи влади, зазначені у частині 1 статті 39, а також зазначені у частині 3 статті 34 органи влади, уповноважені на врегулювання спорів, повинні мати у мірі, необхідній для виконання ними своїх завдань, право доступу до бухгалтерських звітів газових підприємств відповідно до положень статті 31.

2. Держави-члени та призначені ними уповноважені органи влади, зокрема регулюючі органи влади, зазначені у частині 1 статті 39, а також органи влади, уповноважені на врегулювання спорів, повинні зберігати конфіденційний характер комерційно значимої інформації. Держави-члени можуть передбачити розкриття вказаної інформації, якщо це буде необхідно для здійснення уповноваженими органами влади їхніх завдань.

Стаття 31
Розмежування бухгалтерських звітів

1. Держави-члени ухвалюють заходи, необхідні для гарантування того, щоб бухгалтерська звітність газових підприємств здійснювалася відповідно до положень частин з 2 по 5 цієї статті. Газові підприємства, звільнені від цього

положення на підставі частин 2 і 4 статті 49, повинні, як мінімум, вести свою бухгалтерську звітність відповідно до цієї статті.

2. Газові підприємства незалежно від режиму їх власності чи юридичного статусу встановлюють, публікують та передають на аудит свою річну бухгалтерську звітність відповідно до положень національного законодавства про річну бухгалтерську звітність товариств з обмеженою відповідальністю, ухвалених на застосування Четвертої Директиви Ради 78/660/ЄЕС від 25 липня 1978 року, заснованої на пункті g) частини 2 статті 44 (*) Договору, та яка стосується річних звітів певних форм товариств ([1]).

Підприємства, які не зобов'язані на підставі закону опубліковувати свої річні звіти, повинні зберігати їх копію в своєму головному офісі для доступу громадськості.

3. Газові підприємства з метою уникнення дискримінації, перехресного субсидування та спотворення конкуренції, повинні вести у своїй внутрішній бухгалтерській звітності окремі звіти для кожного виду своєї діяльності з транспортування, розподілу, LNG та зберігання таким чином, як би це від них вимагалося, якби вказані види діяльності здійснювалися різними підприємствами. Вони також мають вести звіти, які можуть бути консолідованими, для інших видів діяльності у газовому секторі, не пов'язаних із транспортуванням, розподілом, LNG та зберіганням. Якщо необхідно, вони ведуть консолідовані звіти для інших видів діяльності, не пов'язаних із газом. Внутрішня бухгалтерська звітність має передбачати балансовий звіт та звіт про прибутки і витрати для кожного виду діяльності.

4. Зазначений у частині 2 аудит має перевіряти, зокрема, дотримання зобов'язання щодо попередження дискримінації та перехресних субсидувань, зазначених у частині 3.

5. Підприємства мають визначати у своїй внутрішній бухгалтерській звітності правила розподілення активів та пасивів, прибутків та витрат, а також правила амортизації без шкоди національним бухгалтерським стандартам, яких вони дотримуються, встановлюючи відокремлені бухгалтерські звіти, зазначені у частині 3. Такі внутрішні правила можуть змінюватися лише у виняткових випадках. Зміни повинні відображатися та належним чином обґрунтовуватися.

6. У річних звітах необхідно вказувати в примітках будь-яку операцію визначеного об'єму, проведену з афілійованими підприємствами.

ГЛАВА VII
ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСТУПУ ДО СИСТЕМИ

Стаття 32
Доступ третіх сторін

1. Держави-члени повинні гарантувати застосування системи доступу третіх осіб до транспортної і розподільної системи та до установок LNG на основі

(*) Назва Директиви 78/660/ЄЕС була адаптована для врахування нової нумерації статей Договору про заснування Європейського Співтовариства відповідно до статті 12 Амстердамського Договору. Оригінальне посилання було на пункт g) частину 3 статті 54

([1]) ОВ L 222, 14.8.1978, С. 11.

опублікованих тарифів, що об'єктивно та без дискримінації між користувачами системи застосовуються до усіх кваліфікованих споживачів, зокрема підприємства з постачання. Держави-члени слідкують за тим, щоб вказані тарифи або методи їх розрахунку затверджувалися зазначеним у частині 1 статті 39 регулюючим органом влади перед тим, як вони набудуть чинності відповідно до статті 41, і за тим, щоб такі тарифи (та методи їх підрахунку, якщо затверджуються лише методи підрахунку) публікувалися перед набуттям ними чинності.

2. Оператори транспортної системи можуть здійснювати доступ до мережі інших операторів транспортної системи, якщо у них виникне така потреба з метою виконання ними своїх завдань, зокрема в тому, що стосується транскордонного транспортування.

3. Положення цієї Директиви не перешкоджають укладенню довгострокових контрактів за умови дотримання ними правил Співтовариства у сфері конкуренції.

Стаття 33
Доступ до зберігання

1. Для організації доступу до зберігаючих сховищ та до газу, що зберігається в газопроводах, якщо це буде технічно та/або економічно необхідним для надання ефективного доступу до системи з метою постачання споживачів, а також для організації доступу до допоміжних послуг, то держави-члени можуть обирати одну або усі процедури, зазначені у частинах 3 і 4. Ці процедури застосовуються відповідно до об'єктивних, прозорих та недискримінаційних критеріїв.

Регулюючі органи влади, якщо держави-члени це передбачать, або самі держави-члени визначають і публікують критерії, відповідно до яких може визначатися режим доступу, що застосовується до зберігаючих сховищ та до газу, який зберігається у газопроводах. Вони повинні опублікувати або встановити зобов'язання для операторів із зберігання та операторів транспортних систем щодо опублікування інформації про те, які зберігаючі сховища або які частини цих сховищ та який газ, що зберігається у газопроводах, пропонуються відповідно до різноманітних процедур, зазначених у частина 3 і 4.

Зобов'язання, зазначені у другому реченні другого абзацу не зашкоджують праву на вибір, наданому державам-членам відповідно до першого абзацу.

2. Положення частини 1 не застосовуються до допоміжних послуг ні до тимчасового зберігання, які пов'язані із установками LNG і які необхідні для процесу регазифікації та подальшого постачання до транспортної системи.

3. У разі договірного доступу держави-члени, або якщо держави-члени передбачать про це, то регулюючі органи влади ухвалюють заходи, необхідні для того, щоб підприємства природного газу та кваліфіковані споживачі в межах або поза межами території, охопленої об'єднаною газовою системою, могли домовитися про доступ до зберігаючих сховищ і до газу, що зберігається у газопроводах, якщо це буде технічно та/або економічно необхідним для

надання ефективного доступу до системи, а також для організації доступу до інших допоміжних послуг. Сторони зобов'язані на доброчесній основі проводити переговори щодо доступу до сховища, до газу, що зберігається в газопроводах, та до інших допоміжних послуг.

Переговори щодо контрактів про доступ до сховища, до газу, що зберігається у газопроводах, та до інших допоміжних послуг проводять із оператором із зберігання або з відповідними газовими підприємствами. Регулюючі органи влади, якщо держави-члени це передбачать, або самі держави-члени повинні вимагати від операторів із зберігання та від газових підприємств опублікування їх базових комерційних умов для використання сховища, газу, що зберігається у газопроводах, та інших допоміжних послуг не пізніше 1 січня 2005 року і в подальшому один раз на рік.

При розробці умов, зазначених у другому абзаці, оператори зі зберігання та газові підприємства консультуються з користувачами системи.

4. У разі регульованого доступу держави-члени або, якщо держави-члени передбачать про це, то регулюючі органи влади ухвалюють заходи, необхідні для того, щоб надати підприємствам природного газу та кваліфікованим споживачам в межах або поза межами території, охопленої об'єднаною газовою системою, право доступу до сховища і до газу, що зберігається у газопроводах, та до інших допоміжних послуг на основі опублікованих тарифів та/або інших умовах і зобов'язаннях для використання цього сховища і газу, що зберігається у газопроводах, якщо це буде технічно та/або економічно необхідним для надання ефективного доступу до системи, а також для організації доступу до інших допоміжних послуг. Регулюючі органи влади, якщо держави-члени це передбачать, або самі держави-члени проводять консультації з користувачами системи під час підготовки цих тарифів чи методів їх підрахунку. Це право доступу для кваліфікованих споживачів може надаватися їм шляхом дозволу на укладання контрактів на постачання з конкуруючими газовими підприємствами, за винятком оператора та/або власника системи чи афілійованого підприємства.

Стаття 34
Доступ до висхідних мереж газопроводів

1. Держави-члени приймають заходи, необхідні для гарантування того, щоб газові підприємства та кваліфіковані споживачі незалежно від свого місця розташування могли отримати доступ до висхідних мереж газопроводів, зокрема установки з надання додаткового технічного обслуговування такого доступу, відповідно до цієї статті, за винятком тих частин цих мереж та установок, що використовуються для локальних виробничих операцій у зоні, в якій газ виробляється. Про заходи повідомляється Комісія відповідно до положень статті 54.

2. Зазначений у частині 1 доступ надається у спосіб, визначений державою-членом згідно з відповідними юридичними актами. Держави-члени повинні впроваджувати такі цілі, як рівноправний та відкритий доступ, з метою досягнення конкурентного ринку природного газу та уникнення будь-якого зловживання домінуючим положенням, беручи до уваги безпеку та

періодичність постачання, наявну пропускну потужність або пропускну потужність, яка може бути досягнута за обґрунтованих умов, а також захист довкілля. До уваги можуть братися такі елементи:

a) необхідність у відмові з надання доступу у разі несумісності технічних характеристик, яка обґрунтовано не може бути подолана;

b) необхідність уникнення проблем, які обґрунтовано не можуть бути подолані і які можуть зашкодити майбутньому, існуючому та передбачуваному ефективному виробництву вуглеводнів, зокрема виробництво у зонах з невеликою економічною рентабельністю.

c) необхідність поважати розумні і належним чином обґрунтовані потреби власника або оператора висхідної мережі газопроводів для транспортування і обробки газу та інтереси усіх інших користувачів висхідної мережі газопроводів чи переробних або навантажувально-розвантажувальних установок, які можуть мати до цього відношення; та

d) необхідність застосування чинних національних законодавчих положень та адміністративних процедур відповідно до законодавства Співтовариства для надання дозволів на виробництво чи розвиток газодобування.

3. Держави-члени слідкують за встановленням механізмів врегулювання спорів, серед яких наявність незалежного органу сторін із доступом до усієї відповідної інформації, які дозволятимуть швидке врегулювання спорів щодо доступу до висхідних мереж газопроводів із дотриманням критеріїв, встановлених у частині 2, та залежно від кількості сторін, які можуть брати участь у переговорах щодо доступу до таких мереж.

▼M2 4. У разі виникнення міжнаціональних спорів застосовуються механізми врегулювання спорів тієї держави-члена, під юрисдикцією якої знаходиться висхідна мережа газопроводів, у доступі до якої було відмовлено. Якщо у міжнаціональних спорах більш ніж одна держава-член є учасницею відповідної висхідної мережі газопроводів, то держави-члени проводять взаємні консультації для гарантування узгодженого застосування положень цієї Директиви. **Якщо висхідна мережа газопроводів починається з третьої країни та пов'язана принаймні з однією державою-членом, зацікавлені держави-члени проводять взаємні консультації, а держава-член, у якій розташована перша точка з'єднання з мережею цієї держави-члена, проводить консультації з третьою країною, де починається висхідна мережа газопроводів, з метою забезпечити у тому, що стосується відповідної мережі, неухильне застосування цієї директиви на території держав-членів.**

▼B

Стаття 35
Відмова у наданні доступу

1. Газові підприємства можуть відмовити у наданні доступу до системи, спираючись на нестачу пропускної потужності, або у тому випадку, якщо доступ до системи перешкодить виконанню призначених йому зобов'язань з громадського обслуговування, зазначених у частині 2 статті 3, або посилаючись на тяжкі економічні та фінансові складності з контрактами на гарантовану

купівлю (контракти за умовами «бери або плати»), беручи до уваги критерії та процедури, зазначені у статті 48, та альтернативне рішення, обране державою-членом відповідно до частини 1 вказаної статті. Відмова повинна бути належним чином вмотивованою та обґрунтованою.

2. Держави-члени можуть ухвалити заходи, необхідні для гарантування того, щоб ті газові підприємства, які відмовляють у доступі, спираючись на недостатню пропускну потужність або відсутність приєднання, здійснювали необхідні покращення, якщо це економічно обґрунтовано або якщо потенційний споживач готовий оплатити їм відповідні витрати. Якщо держави-члени вдаються до застосування частини 4 статті 4, то вони мають прийняти такі заходи.

Стаття 36
Нові інфраструктури

1. За попереднім запитом нові великі газові інфраструктури, а саме міжсистемні газопроводи та установки LNG і зберігаючі сховища можуть бути звільнені на певний період часу від положень статей 9, 32, 33 і 34 та положень частин 6, 8 і 10 статті 41 за таких умов:

a) інвестування має посилювати конкуренцію у постачанні газу та посилювати безпеку постачання;

b) невід'ємний від інвестування рівень ризику є таким, що без надання такого звільнення інвестування не було б здійснене;

c) інфраструктура має бути власністю фізичної або юридичної особи, що є відмінною принаймні у тому, що стосується юридичної форми, від операторів тих систем, у яких інфраструктура буде збудована;

d) платежі мають стягуватися з користувачів інфраструктури; та

▼M2 e) звільнення не зашкодить ні конкуренції на відповідних ринках**, на які може вплинути інвестування,** ні ефективному функціюванню внутрішнього ринку природного газу, ні ефективному функціюванню **відповідних** регульованих систем, **ні безпеці постачання природного газу в Союз**;

▼B 2. Частина 1 застосовується також до суттєвих збільшень пропускної потужності вже існуючих інфраструктур та до модифікацій цих інфраструктур, які дозволять розвиток нових джерел постачання газу.

▼M2 3. Регулюючий орган влади, зазначений у Главі VIII, може прийняти рішення залежно від конкретної ситуації про надання звільнень, передбачених частинами 1 і 2.

До ухвалення рішення про звільнення національний регулюючий орган або інший відповідний компетентний орган держави-члена проводить консультації:

(a) з національним регулюючим органом держав-членів, на ринки яких може впливати нова інфраструктура; та

(b) з відповідними органами влади третіх країн, де згадана інфраструктура пов'язана з мережею Союзу під юрисдикцією держави-члена та починається чи закінчується в одній або кількох третіх країнах.

Якщо органи влади третіх країн, з якими проводять консультації, не відповідають на запит впродовж розумного терміну або впродовж встановленого крайнього терміну, що не перевищує трьох місяців, відповідний національний регулюючий орган може ухвалити необхідне рішення.

▼B 4. Якщо відповідна інфраструктура розташована на території більш ніж однієї держави-члена, Агенція може надати консультаційний висновок регулюючим органам влади відповідних держав-членів, який може слугувати для них основою для прийняття свого рішення, протягом двох місяців від дати отримання Агенцією запиту про надання звільнення від цих регулюючих органів влади.

▼M2 Якщо усі відповідні регулюючі органи влади досягнуть згоди щодо рішення про звільнення протягом шести місяців від дати, коли такі органи отримали останню редакцію цього рішення, вони повідомляють Агенції про таке рішення. **Якщо відповідна інфраструктура є транспортним газопроводом між державою-членом та третьою країною, до ухвалення рішення про звільнення національний регулюючий орган або, за наявності, інший компетентний орган держави-члена, де розташована перша точка з'єднання з мережею держави-члена, може проконсультуватися з відповідним органом влади третьої країни з метою забезпечити неухильне застосування цієї директиви на території і, якщо застосовно, у територіальних водах цієї держави-члена. Якщо органи влади третіх країн, з якими проводять консультації, не відповідають на запит впродовж розумного терміну або впродовж встановленого крайнього терміну, що не перевищує трьох місяців, відповідний національний регулюючий орган може ухвалити необхідне рішення.**

▼B Агенція виконує функції, які ця стаття покладає на регулюючі органи влади відповідної держави-члена:

a) у разі, якщо усі відповідні регулюючі органи влади не змогли досягнути домовленості протягом шести місяців, починаючи з дати, коли був отриманий запит останнього з цих регулюючих органів; або

b) на спільне прохання відповідних регулюючих органів влади.

Усі відповідні регулюючі органи влади можуть спільно попросити про те, щоб строк, зазначений у пункті a) абзацу 3, був продовжений максимум ще на три місяці.

5. Перед тим, як ухвалити рішення, Агенція проводить консультації з відповідними регулюючими органами влади та із заявниками.

6. Звільнення може стосуватися усієї або частини пропускної потужності нової інфраструктури або існуючої інфраструктури, пропускна потужність якої суттєво збільшується.

Під час прийняття рішення про надання звільнення слід для кожного випадку розглядати необхідність покладання умов щодо тривалості звільнення та недискримінаційного доступу до інфраструктури. Під час прийняття рішення про ці умови слід враховувати, зокрема, додаткову пропускну потужність, що

буде забезпечена в результаті будівництва, або зміну існуючої пропускної потужності, а також передбачений строк проекту та національні обставини.

Перед тим, як надавати звільнення, регулюючий орган влади встановлює правила та механізми управління та розподілу пропускної потужності. Ці правила мають вимагати, щоб усі можливі користувачі інфраструктури були запрошені висловити свою зацікавленість в укладанні контракту щодо пропускної потужності до того моменту, коли буде здійснений розподіл пропускної потужності у новій інфраструктурі, зокрема пропускної потужності для власного використання. Регулюючий орган влади вимагає, щоб правила управління перевантаженням містили зобов'язання запропонувати пропускну потужність, що не використовується на ринку, а також, щоб користувачі інфраструктури мали право продавати свою договірну пропускну потужність на вторинному ринку. Під час оцінки критеріїв, зазначених у пунктах a), b) і e) частини 1 регулюючий орган повинен враховувати результати процедури розподілу пропускної потужності.

Рішення про надання звільнення разом з можливими умовами, зазначеними у другому абзаці цієї частини мають бути обґрунтованими належним чином та підлягають опублікуванню.

7. Як відступ від положень частини 3, держави-члени можуть встановити положення про те, що регулюючий орган влади або Агенція в залежності від випадку подає уповноваженому органу відповідної держави-члена свій висновок щодо заяви про надання звільнення для ухвалення ним формального рішення. Цей висновок публікується разом із рішенням.

8. Регулюючий орган влади без затримки передає Комісії копію кожної заяви про надання звільнення одразу після її отримання. Уповноважений орган влади без затримки повідомляє Комісії рішення про надання звільнення разом із усією відповідною інформацією, яка його стосується. Ця інформація може подаватися Комісії в узагальненій формі таким чином, щоб Комісія могла винести належним чином обґрунтоване рішення. Інформація повинна містити, зокрема, такі елементи:

a) детальні мотиви, через які регулюючий орган влади або держава-член надала чи відмовила у наданні звільнення, разом із посиланням на частину 1, зокрема відповідний пункт або пункти вказаної частини, на які спирається таке рішення, та фінансову інформацію, що необхідність такого звільнення;

b) аналіз наслідків, які надання звільнення може мати на конкуренцію та на ефективне функціювання внутрішнього ринку природного газу;

c) підстави для надання звільнення на певний період часу та для певної частини від загальної пропускної потужності відповідної газової інфраструктури;

d) у разі, якщо звільнення стосується міжсистемного газопроводу, то результат консультацій з відповідними регулюючими органами влади, і

e) внесок інфраструктури у процес диверсифікації постачання газу.

9. Протягом періоду двох місяців, починаючи з наступного дня після отримання повідомлення, Комісія може ухвалити рішення із вимогою до

регулюючого органу влади змінити або скасувати рішення про надання звільнення. Двомісячний період може бути продовжений ще на 2 місяці, якщо Комісія подасть запит щодо додаткової інформації. Цей додатковий період починається з наступного дня після отримання повної інформації. Початковий двомісячний період також може бути продовжений за спільної згоди Комісії та регулюючого органу влади.

Повідомлення вважається відхиленим, якщо запитувана інформація не надається у встановленій в запиті термін, крім випадків, якщо цей термін до моменту його закінчення буде продовжений за спільною згодою Комісії та регулюючого органу влади або якщо регулюючий орган влади шляхом належно обґрунтованої заяви повідомить Комісії про те, що він вважає повідомлення повним.

Регулюючий орган влади протягом одного місяця виконує рішення Комісії, відповідно до якого має бути змінене або скасоване рішення про надання звільнення, та повідомляє про це Комісію.

Комісія зберігає конфіденційність комерційно значимої інформації.

Затвердження Комісії щодо рішення про надання звільнення втрачає чинність через два роки після його ухвалення, якщо на той момент не буде розпочато будівництво інфраструктури, і через 5 років після його ухвалення, якщо на той момент інфраструктура все ще не буде введена в експлуатацію, крім випадків, коли Комісія вирішить, що затримка пояснюється значними обставинами, які виходять за межі контролю особи, які було надане звільнення.

10. Комісія може ухвалити настанови для застосування умов, встановлених у частині 1 цієї статті, та визначити процедури, яких слід дотримуватися для застосування частин 3, 6, 8 і 9 цієї статті. Вказані заходи, призначені для зміни та доповнення несуттєвих положень цієї Директиви, ухвалюються відповідно до підконтрольної регуляторної процедури, зазначеної у частині 3 статті 51.

Стаття 37
Відкриття ринку та взаємність

1. Держави-члени забезпечують, щоб кваліфікованими споживачами були:

a) до 1 липня 2004 року кваліфіковані споживачі, зазначені у статті 18 Директиви Європейського Парламенту та Ради від 22 червня 1998 року про спільні правила внутрішнього ринку природного газу ([1]). Держави-члени публікують щороку не пізніше 31 січня критерії визначення таких кваліфікованих споживачів;

b) з 1 липня 2004 року усі непобутові споживачі;

c) з 1 липня 2007 року усі споживачі.

2. Для уникнення порушення балансу під час відкриття газових ринків:

a) не можуть заборонятися контракти на постачання газу із кваліфікованим споживачем системи іншої держави-члена, якщо споживач вважається кваліфікованим у двох відповідних системах, та

([1]) OB L 204, 21.7.1998, C. 1.

b) у випадку, якщо описані у пункті a) операції будуть відмовлені з огляду на те, що споживач є кваліфікованим лише в одній із двох систем, Комісія, беручи до уваги ринкову ситуацію та спільний інтерес, може зобов'язати сторону, що відмовилася, здійснювати постачання на запит однієї з держав-членів двох систем.

Стаття 38
Прямі газопроводи

1. Держави-члени ухвалюють заходи, необхідні для того, щоб дозволити:

a) усім підприємствам з постачання газу, заснованим на їх території, постачати газ через прямий газопровід до кваліфікованих споживачів, та

b) будь-якому такому кваліфікованому споживачу на їх території отримувати постачання газу через прямий газопровід від підприємства-постачальника.

2. У разі, якщо вимагається надання дозволу (наприклад, ліцензії, дозволу, концесії, погодження або затвердження) для будівництва чи функціювання прямих газопроводів, держави-члени або будь-який призначений ними уповноважений орган влади, встановлюють критерії надання дозволу для будівництва або функціювання цих газопроводів на своїй території. Такі критерії повинні бути об'єктивними, прозорими та недискримінаційними.

3. Держави-члени можуть видати дозвіл на будівництво прямого газопроводу або за умови відмови у доступі до системи на основі статті 35 або за умови порушення процедури врегулювання спорів відповідно до статті 41.

ГЛАВА VIII
НАЦІОНАЛЬНІ РЕГУЛЮЮЧІ ОРГАНИ ВЛАДИ

Стаття 39
Призначення та незалежність регулюючих органів влади

1. Кожна держава-член призначає на національному рівні єдиний національний регулюючий орган влади.

2. Частину 1 цієї статті слід розуміти без шкоди призначенню інших регулюючих органів влади у державах-членах на регіональному рівні, за умови наявності старшого представника з метою представництва і контактування на рівні Співтовариства в рамках Ради регуляторів Агенції відповідно до частини 1 статті 14 Регламенту (ЄС) № 713/2009.

3. Як відступ від частини 1 цієї статті, держава-член може призначити регулюючих органів влади для малих систем на географічно відокремленій території, споживання у якій в 2008 році становило менше 3% загального споживання держави-члена, частиною якої вона є. Цей виняток слід розуміти без шкоди призначенню представника з метою представництва і контактування на рівні Співтовариства в рамках Ради регуляторів Агенції відповідно до частини 1 статті 14 Регламенту (ЄС) № 713/2009.

4. Держави-члени гарантують незалежність регулюючого органу влади і слідкують за тим, щоб він виконував свої повноваження неупереджено та прозоро. З цією метою вони забезпечують, щоб у разі виконання своїх

регулюючих функцій, покладених цією Директивою та пов'язаним з нею законодавством, регулюючий орган влади:

a) був юридично відмінним та функційно незалежним від будь-якої іншої державної чи приватної установи;

b) гарантував, щоб його персонал та відповідальні за управління особи:

i) діяли незалежно від будь-якого комерційного інтересу, та

ii) не запитували та не приймали прямі інструкції від жодного уряду або іншої державної чи приватної установи щодо виконання своїх поточних завдань. Цю вимогу слід розуміти без шкоди тісному співробітництву, якщо належить, з іншими відповідними національними органами та без шкоди загальнополітичним настановам, опублікованим урядом, які не мають відношення до регулюючих повноважень та обов'язків, зазначених у статті 41.

5. З метою захисту незалежності регулюючого органу влади держави-члени забезпечують, зокрема щоб:

a) регулюючий орган влади міг приймати самостійні рішення незалежно від будь-якого політичного органу та мав окремі щорічні бюджетні асигнування та автономність у впровадженні асигнованого бюджету, а також належні людські та фінансові ресурси для виконання своїх обов'язків; та

b) члени ради регулюючого органу влади або, за відсутності ради, - вищі керівники регулюючого органу влади призначалися на встановлений строк від п'яти до семи років, що може бути поновлений один раз.

Відповідно до пункту b) першого абзацу держави-члени гарантують застосування відповідного режиму ротації для ради або для вищого керівництва. Члени ради, а за відсутності ради, вище керівництво можуть бути звільнені зі своєї посади протягом строку дії повноважень, лише якщо вони вже не виконують умови, встановлені в цій статті, або якщо вони були визнані винуватими за вчинення правопорушення відповідно до національного законодавства.

Стаття 40
Загальні цілі регулюючого органу влади

При виконанні регулюючих функцій, визначених цією Директивою, регулюючий орган влади приймає усі обґрунтовані заходи для сприяння в рамках своїх обов'язків та повноважень, як встановлено у статті 41, та у тісній співпраці з іншими відповідними національними органами, зокрема органи влади, відповідальні у сфері конкуренції, та без шкоди повноваженням цих органів, досягненню таких цілей:

a) просування у тісному співробітництві з Агенцією, регулюючими органами влади інших держав-членів та Комісією конкурентного, безпечного та стабільного внутрішнього ринку природного газу в рамках Співтовариства та ефективне відкриття ринку для усіх споживачів та постачальників Співтовариства, а також гарантування відповідних умов для ефективного та надійного функціювання газових мереж, беручи до уваги довгострокові цілі;

b) розвиток конкурентних та належно функціонуючих регіональних ринків в рамках Співтовариства з огляду на досягнення цілей, зазначених у пункті a);

c) усунення обмежень для торгівлі природним газом між державами-членами, зокрема розвиток відповідної транскордонної транспортної потужності для задоволення попиту і посилення інтеграції національних ринків, що може полегшити потік природного газу через Співтовариство;

d) сприяння найбільш рентабельному досягненню розвитку недискримінаційних, безпечних, дієвих та надійних систем, орієнтованих на споживачів, а також сприяння відповідності системи та згідно з загальними цілями енергетичної політики енергетичній ефективності та інтеграції великомасштабного та дрібномасштабного виробництва газу з відновлювальних джерел енергії та розподіленню виробництва, як у транспортних, так і в розподільних мережах;

e) полегшення доступу до мережі для нових виробничих потужностей, зокрема усуваючи бар'єри, які можуть завадити доступу нових учасників ринку та газу з відновлювальних джерел енергії;

f) забезпечення надання операторам і користувачам системи належних стимулів, як короткострокових, так і довгострокових для збільшення продуктивності системи та сприяння інтеграції ринку;

g) забезпечення отримання вигоди споживачами шляхом ефективного функціювання їх національних ринків, просування ефективної конкуренції та сприяння і гарантування захисту прав споживачів;

h) сприяння досягненню високого рівня громадського обслуговування у тому, що стосується природного газу, сприяння захисту вразливих споживачів та сумісності процесів взаємного обміну даними, необхідними для зміни споживачами своїх постачальників.

Стаття 41
Обов'язки та повноваження регулюючого органу влади

1. Регулюючий орган влади має такі обов'язки:

a) встановлювати або затверджувати відповідно до прозорих критеріїв тарифи на транспортування чи розподіл або методи їх підрахунку;

b) забезпечувати виконання з боку операторів транспортних та розподільних систем та, якщо необхідно, з боку власників системи та будь-якого газового підприємства зобов'язань, покладених цією Директивою та будь-яким іншим законодавчим актом Співтовариства, зокрема те, що стосується транскордонних питань;

▼M2

c) здійснювати співробітництво у транскордонних питаннях із регулюючим(и) органом(ами) влади відповідних держав-членів та з Агенцією. **З врахуванням інфраструктури, пов'язаної з входом та виходом із третьої країни, регулюючий орган влади держави-члена, де розташована перша точка перетину з мережею держав-членів, може співпрацювати з відповідними органами влади третьої країни після консультацій з регулюючими органами інших зацікавлених держав-членів, маючи на**

меті стосовно такої інфраструктури безперервне застосування цієї Директиви на території держав-членів;

▼B

d) виконувати та впроваджувати відповідні юридично зобов'язальні рішення Агенції та Комісії;

e) щорічно інформувати про свою діяльність та про виконання своїх обов'язків відповідні органи держав-членів, Агенцію та Комісію. Такі звіти повинні охоплювати прийняті заходи та отримані результати по відношенню до кожного із завдань, перелічених у цій статті;

f) слідкувати за відсутністю перехресних субсидувань між такими видами діяльності, як транспортування, розподіл, зберігання, LNG та постачання;

g) перевіряти інвестиційні плани операторів транспортних систем та подавати у своєму щорічному звіті оцінку інвестиційного плану операторів транспортної системи у тому, що стосується його відповідності плану розвитку мережі на рівні Співтовариства, зазначеному у пункті b) частини 3 статті 8 Регламенту 715/2009; така оцінка може містити рекомендації для внесення змін до цих інвестиційних планів;

h) перевіряти виконання та переглядати попередні результаті правил безпеки та надійності мережі, а також встановлювати чи ухвалювати правила або вимоги якості обслуговування та постачання або сприяти цьому разом з іншими уповноваженими органами влади;

i) перевіряти рівень прозорості, зокрема рівень оптових цін, та слідкувати за виконанням газовими підприємствами зобов'язань щодо прозорості;

j) перевіряти ступінь ефективності відкритості ринку та конкуренції, як на оптовому ринку так і на роздрібному, зокрема обмін природним газом, побутові ціни, беручи до уваги системи попередньої оплати, показники зміни одного підприємства-постачальника іншим, показники відключення, платежі за виконання експлуатаційних послуг та скарги побутових споживачів, а також будь-яке спотворення чи обмеження конкуренції, зокрема надання усієї відповідної інформації або доведення відповідних випадків до відома уповноважених органів влади;

k) здійснювати нагляд за виникненням обмежуючих контрактних практик, зокрема виняткові застереження, які можуть перешкодити рішенню великих непобутових споживачів або його обмежити щодо укладання одночасних контрактів із більш ніж одним постачальником та, якщо необхідно, інформувати національні органи влади у сфері конкуренції щодо таких практик;

l) поважати свободу укладання контрактів в тому, що стосується контрактів на перериване постачання та довгострокових контрактів, за умови що вони є сумісними із законодавством Співтовариства та узгоджені з політикою Співтовариства;

m) перевіряти час, який використовують оператори транспортної та розподільної системи для здійснення приєднань та ремонту;

n) перевіряти та переглядати умови доступу до сховища, до газу, що зберігається у газопроводах, та до інших допоміжних послуг відповідно до

положень статті 33. У разі, якщо режим доступу до сховища визначений згідно з частиною 3 статті 33, то з цього обов'язку вилучається перегляд тарифів;

o) разом з іншими відповідними органами влади сприяти забезпеченню ефективності та виконанню заходів із захисту прав споживачів, зокрема ті заходи, що визначені у Додатку I;

p) принаймні щороку публікувати рекомендації щодо відповідності цін на постачання положенням статті 3 та передавати їх, якщо належить, уповноваженим органам влади;

q) забезпечувати доступ споживачів до даних щодо споживання, надання для необов'язкового використання легко зрозумілого гармонізованого формату подання цих даних у національному плані, а також швидкий доступ для усіх споживачів до даних, зазначених у пункті h) Додатку I;

r) контролювати застосування правил щодо завдань та повноважень операторів транспортної системи, операторів розподільної системи, постачальників і споживачів та інших учасників ринку відповідно до положень Регламенту (ЄС) № 715/2009;

s) перевіряти правильне застосування критеріїв, які визначають, чи відповідає зберігаюче сховище положенням частин 3 або 4 статті 33;

t) перевіряти застосування запобіжних заходів, зазначених у статті 46;

u) сприяти узгодженості процесів обміну даними по відношенню до більш важливих ринкових процесів на регіональному рівні.

2. Якщо певна держава-член передбачить відповідні положення, то зазначені у частині 1 зобов'язання щодо здійснення контролю можуть виконуватися іншими органами, ніж регулюючий орган влади. У цьому випадку інформація, похідна від вказаних перевірок, надається регулюючому органу влади якомога скоріше.

Зберігаючи свою незалежність та без шкоди власним спеціальним повноваженням і узгоджено з принципами кращого регулювання, регулюючий орган влади, якщо належить, проводить консультації з операторами транспортної системи та, за необхідності, здійснює тісне співробітництво з іншими уповноваженими національними органами на виконання зобов'язань, встановлених у частині 1.

Будь-яке схвалення, надане регулюючим органом влади або Агенцією відповідно до цієї Директиви, слід розуміти без шкоди будь-якому можливому майбутньому обґрунтованому використанню повноважень регулюючим органом влади на основі цієї статті або без шкоди будь-яким санкціям, встановленим іншими уповноваженими органами влади чи Комісією.

3. Крім зобов'язань, покладених на нього частиною 1 цієї статті, якщо відповідно до статті 14 був призначений незалежний оператор системи, то регулюючий орган влади повинен:

a) перевіряти виконання покладених цією статтею обов'язків власником транспортної системи та незалежним оператором системи і застосовувати у разі невиконання санкції відповідно до положень пункту d) частини 4;

b) перевіряти відносини та зв'язки між незалежним оператором системи та власником транспортної системи з метою забезпечення виконання незалежним оператором системи своїх зобов'язань, зокрема затверджувати контракти та діяти як орган із врегулювання спорів між незалежним оператором системи та власником транспортної системи стосовно будь-якої скарги, поданої якою-небудь із сторін відповідно до частини 11;

c) без шкоди процедурі, зазначеній у пункті c) частини 2 статті 14, та по відношенню до першого десятирічного плану розвитку мережі ухвалювати планування інвестицій та багаторічний план розвитку мережі, поданий щорічно незалежним оператором системи;

d) забезпечувати, щоб тарифи на доступ до мережі, отримувані незалежним оператором системи, містили винагороду для власника чи власників мережі таким чином, щоб була отримана адекватна доходність від активів мережі або від будь-якої нової інвестиції в цю мережу, за умови їх економічного та ефективного залучення;

e) мати повноваження для здійснення перевірок, в тому числі без попередження, в приміщеннях власника транспортної системи та незалежного оператора системи.

4. Держави-члени повинні забезпечити надання регулюючим органам влади таких повноважень, які дозволять їм ефективно і швидко виконувати зобов'язання, покладені частинами 1, 3 і 6. З цією метою регулюючий орган влади повинен мати, як мінімум, такі повноваження:

a) видавати рішення обов'язкового характеру для газових підприємств;

b) здійснювати дослідження щодо функціювання ринків газу та приймати рішення і будь-які необхідні та пропорційні заходи для сприяння ефективній конкуренції та забезпечення належного функціювання ринку. Якщо необхідно, регулюючий орган влади також має бути уповноважений здійснювати співробітництво з національним органом у сфері конкуренції та з органами, що регулюють фінансовий ринок, чи з Комісією під час проведення досліджень, що стосуються законодавства про конкуренцію;

c) запитувати від газових підприємств будь-яку відповідну інформацію, необхідну для виконання своїх завдань, зокрема обґрунтування будь-якої відмови у наданні доступу третій особі, а також будь-яку інформацію щодо заходів, необхідних для посилення мережі;

d) встановлювати ефективні, пропорційні та переконливі санкції для газових підприємств, які не виконують зобов'язань, покладених цією Директивою або будь-яким відповідним юридично обов'язковим рішенням регулюючого органу влади чи Агенції, а також пропонувати компетентному суду встановлення цих санкцій. Попереднє положення містить можливість встановлювати або пропонувати для встановлення санкції у розмірі до 10% річного обороту оператора транспортної системи або залежно від випадку до 10% річного обороту вертикально інтегрованого підприємства у разі невиконання ними своїх зобов'язань відповідно до цієї Директиви, і

e) мати відповідні права для розслідування та відповідні повноваження для надання приписів для цілей врегулювання спорів відповідно до частин 11 і 12.

5. Крім тих обов'язків та повноважень, які надаються відповідно до частин 1 та 4 цієї статті, якщо призначається оператор транспортної системи згідно із Главою IV, то для регулюючого органу влади встановлюються, як мінімум, такі повноваження та обов'язки:

a) накладати санкції відповідно до пункту d) частини 4 за дискримінаційну поведінку на користь вертикально інтегрованого підприємства;

b) здійснювати нагляд за відносинами між оператором транспортної системи та вертикально інтегрованим підприємством для забезпечення виконання своїх зобов'язань оператором транспортної системи;

c) діяти у якості органу влади, відповідального за врегулювання спорів між вертикально інтегрованим підприємством та оператором транспортної системи з приводу будь-якої скарги, поданої відповідно до частини 11.

d) перевіряти комерційні та фінансові відносини, зокрема позички, між вертикально інтегрованим підприємством та оператором транспортної системи;

e) затверджувати усі комерційні та фінансові угоди між вертикально інтегрованим підприємством та оператором транспортної системи за умови дотримання ними ринкових умов;

f) запитувати від вертикально інтегрованого підприємства обґрунтування після отримання повідомлення від відповідної за виконання особи відповідно до частини 4 статті 21. Це обґрунтування має, зокрема, містити докази того, що не відбувалася жодна дискримінаційна поведінка на користь вертикально інтегрованого підприємства;

g) здійснювати перевірки, в тому числі без попередження, у приміщеннях вертикально інтегрованого підприємства та оператора транспортної системи;

h) покладати будь-які завдання або спеціальні завдання оператора транспортної системи на незалежного оператора системи, призначеного відповідно до статті 14, у разі системного порушення з боку оператора транспортної системи зобов'язань, встановлених цією Директивою, зокрема, у разі повторюваної дискримінаційної поведінки на користь вертикально інтегрованого підприємства.

6. На регулюючих органів влади покладається відповідальність за встановлення чи затвердження досить завчасно до набуття ними чинності, як мінімум, методів підрахунку або встановлення умов для:

a) приєднання та доступу до національних мереж, зокрема транспортні тарифи та тарифи за розподіл, а також умови і тарифи для доступу до установок LNG. Такі тарифи чи методи повинні дозволяти здійснювати необхідні інвестиції у мережі та установки LNG у такий спосіб, який забезпечить стійкість мереж та установок LNG.

b) надання послуг з підтримання рівноваги, які повинні реалізовуватися у найбільш економічний спосіб та мають передбачати відповідні стимули для

того, щоб користувачі мережі врівноважували своє виробництво та споживання. Послуги з підтримання рівноваги повинні надаватися у справедливий і недискримінаційний спосіб та мають базуватися на об'єктивних критеріях, і

c) доступу до транскордонних інфраструктур, зокрема процедури розподілу пропускної потужності та управління перевантаженням.

7. Методи та умови, зазначені у частині 6, повинні опубліковуватися.

8. При встановленні або затвердженні тарифів чи методів та послуг з підтримання рівноваги регулюючі органи влади мають забезпечувати надання операторам транспортної та розподільної системи належного, як короткотривалого, так і довготривалого стимулу для збільшення ефективності, посилення інтеграції ринку та безпеки постачання і для підтримки пов'язаної з ними дослідницької діяльності.

9. Регулюючі органи влади перевіряють управління перевантаженнями національних газотранспортних мереж, зокрема міжсистемні газопроводи та застосування правил управління перевантаженням. З цією метою оператори транспортної системи або оператори ринку передають національним регулюючим органам влади свої правила з управління перевантаженням, зокрема розподілом пропускної потужності. Національні регулюючі органи влади можуть сформулювати запит щодо зміни вказаних правил.

10. Регулюючі органи влади повинні мати повноваження вимагати від операторів транспортних, зберігаючих, розподільних систем та систем LNG внесення змін, якщо необхідно, до умов, зокрема стосовно тарифів і методів, що зазначені у цій статті, щоб гарантувати їх пропорційність та недискримінаційне застосування. У разі, якщо режим доступу до сховища визначений відповідно до частини 3 статті 33, то це завдання виключає перегляд тарифів. У випадку затримки у визначенні тарифів на транспортування та розподіл регулюючі органи влади повинні мати можливість встановити або затвердити тимчасові тарифи чи методи щодо транспортування та розподілу, а також повинні мати змогу прийняти належні компенсаційні заходи у разі, якщо кінцеві тарифи чи методи будуть відрізнятися від цих тимчасових тарифів чи методів.

11. Будь-яка сторона, яка матиме скаргу проти оператора транспортної, зберігаючої, розподільної системи або системи LNG щодо зобов'язань вказаного оператора відповідно до цієї Директиви, може подати цю скаргу до регулюючого органу влади, який як уповноважений орган з вирішення спорів має прийняти рішення протягом двох наступних місяців після отримання скарги. Цей термін може бути продовжений на два місяці, якщо регулюючий орган влади зробить запит про отримання додаткової інформації. Також він може бути продовжений за згоди особи, яка подає скаргу. Вказане рішення має зобов'язальну силу, якщо скарга не буде скасована на підставі заперечення та до того часу, коли це відбудеться.

12. Будь-яка залучена сторона, яка має право оскаржити рішення стосовно методів, ухвалених відповідно до цієї статті, або тоді, коли регулюючий орган влади має зобов'язання здійснювати консультації щодо запропонованих

тарифів чи методів, може протягом строку, не більшого двох місяців, або протягом більш короткого строку, передбаченого державами-членами, що починається з моменту опублікування рішення чи пропозиції про прийняття рішення, подати скаргу щодо їх перегляду. Вказана скарга не має зупиняючої сили.

13. Держави-члени створюють відповідні та ефективні механізми регулювання, контролю та прозорості для уникнення зловживання домінуючим становищем, зокрема на шкоду споживачам, а також уникнення будь-якої агресивної поведінки. Такі механізми повинні враховувати положення Договору, зокрема його статтю 82.

14. Держави-члени слідкують за ухваленням відповідних заходів, зокрема заходів адміністративного чи кримінального провадження, що передбачені їх національним законодавством, проти фізичних чи юридичних осіб, відповідальних за недотримання правил конфіденційності, покладених цією Директивою.

15. Скарги, зазначені у частинах 11 та 12, слід розуміти без шкоди здійсненню права на оскарження відповідно до національного законодавства чи законодавства Співтовариства.

16. Рішення, ухвалені регулюючим органом влади, повинні бути цілком обґрунтованими для того, щоб дозволити юрисдикційний контроль. Рішення мають бути доступними для громадськості, дотримуючись в той же час конфіденційності комерційно значимої інформації.

17. Держави-члени слідкують за існуванням відповідних національних процедур, з допомогою яких певна сторона, охоплена рішенням регулюючого органу влади, може здійснити право на оскарження до органу, незалежного від залучених сторін та від будь-якого уряду.

Стаття 42
Режим регулювання транскордонних питань

1. Регулюючі органи влади проводять консультації і здійснюють між собою тісне співробітництво та повинні надавати одна одній і Агенції будь-яку інформацію, необхідну для виконання завдань, покладених цією Директивою. У тому, що стосується взаємного обміну інформацією, орган влади, що отримав інформацію, повинен забезпечити такий же рівень конфіденційності, що вимагається органом влади, який її надав.

2. Регулюючі органи влади повинні співпрацювати принаймні на регіональному рівні для того, щоб:

а) сприяти застосування оперативних заходів задля того, щоб дозволити оптимальне управління мережею, просування спільного обміну газом та розподіл транскордонної пропускної потужності, а також, щоб дозволити належний рівень міжсистемної пропускної потужності, зокрема шляхом нових міжсистемних приєднань у певному регіоні та між регіонами таким чином, щоб надати можливість для розвитку ефективної конкуренції та для покращення безпеки постачання без дискримінації між підприємствами-постачальниками у різних державах-членах;

b) координувати розвиток усіх мережевих кодексів для відповідних операторів транспортної системи та інших учасників ринку, і

c) координувати розробку правил, які регулюють управління перевантаженням.

3. Національні регулюючі органи влади повинні мати повноваження укладати угоди про співробітництво між собою з метою посилення співпраці у сфері регулювання.

4. Заходи, зазначені у частині 2, застосовуються, якщо належить, за проведення тісних консультацій з іншими уповноваженими національними органами та без шкоди їх спеціальним повноваженням.

5. Комісія може ухвалити настанови щодо зобов'язальних меж регулюючих органів влади співпрацювати між собою та з Агенцією. Вказані заходи, призначені для зміни і доповнення несуттєвих положень цієї Директиви, ухвалюються відповідно до підконтрольної регуляторної процедури, зазначеної у частині 3 статті 51.

▼M2 **6. Регулюючі органи або інші компетентні органи можуть консультуватися та співпрацювати з відповідними органами влади третіх країн у зв'язку з діяльністю газової інфраструктури, пов'язаною з входом і виходом у треті країни з метою забезпечити, з урахуванням відповідної інфраструктури, безперервне застосування директиви на території та в територіальних водах держав-членів.**

▼B

Стаття 43
Виконання настанов

1. Будь-який регулюючий орган влади та Комісія можуть подати запит на отримання висновку Агенції щодо сумісності будь-якого рішення, ухваленого регулюючим органом влади, із настановами, зазначеними у цій Директиві та у Регламенті (ЄС) № 715/2009.

2. Агенція протягом трьох місяців з дати отримання запиту надає свій висновок регулюючому органу влади, який подав запит, або Комісії, а також регулюючому органу влади, який прийняв відповідне рішення.

3. Якщо регулюючий орган влади, який прийняв рішення, не виконає висновок Агенції протягом чотирьох місяців з дати отримання вказаного висновку, то Агенція повідомляє про це Комісію.

4. Якщо будь-який регулюючий орган влади вважатиме, що рішення, прийняте іншим регулюючим органом влади стосовно транскордонної торгівлі, не відповідає настановам, зазначеним у цій Директиві або у Регламенті (ЄС) № 715/2009, він може поінформувати Комісію протягом двох місяців від дати прийняття рішення.

5. Комісія може прийняти рішення про продовження вивчення питання, якщо протягом двох місяців після отримання повідомлення від Агенції відповідно до частини 3, або від регулюючого органу влади відповідно до частини 4, або з власної ініціативи протягом трьох місяців від дати прийняття рішення вона вважатиме, що рішення регулюючого органу влади викликає серйозні сумніви стосовно його сумісності з настановами, зазначеними у цій Директиві або у Регламенті (ЄС) № 715/2009. У цьому випадку вона пропонує регулюючому

органу влади та сторонам, які оскаржили дії регулюючого органу влади, надати свої зауваження.

6. Якщо буде прийняте рішення про продовження вивчення питання, Комісія протягом терміну, не більшого чотирьох місяців, починаючи з дати такого рішення, повинна видати остаточне рішення:

a) у якому буде зазначено, що вона не висуває заперечень проти рішення регулюючого органу влади, або

b) у якому буде встановлена вимога до регулюючого органу влади скасувати своє рішення на підставі недотримання настанов.

7. Якщо у встановлені в частині 5 і 6 строки Комісія не ухвалить рішення про продовження розгляду питання або остаточного рішення, слід вважати, що вона не висуває заперечень щодо рішення регулюючого органу влади.

8. Регулюючий орган влади протягом двох місяців повинен виконати рішення Комісії, відповідно до якого має бути скасоване рішення регулюючого органу влади, та повідомляє про це Комісію.

9. Комісія може ухвалити настанови, якими будуть встановлені детальні правила процедури, яких повинні дотримуватися регулюючі органи влади, Агенція та Комісія стосовно виконання настанов, зазначених у цій статті стосовно рішень, ухвалених національними регулюючими органами влади. Вказані заходи, призначені для зміни і доповнення несуттєвих положень цієї Директиви, ухвалюються відповідно до підконтрольної регуляторної процедури, зазначеної у частині 3 статті 51.

Стаття 44
Збереження документації

1. Держави-члени зобов’язують підприємства з постачання зберігати протягом не менше п’яти років з метою надання у розпорядження національних органів влади, зокрема регулюючому органу влади, національним органам у сфері конкуренції та Комісії, з метою виконання ними своїх відповідних завдань дані щодо усіх операцій за контрактами на постачання газу та іншими похідними документами, пов’язаними з газом, з усіма оптовими споживачами та операторами транспортної системи, а також з операторами із зберігання та операторами LNG.

2. Дані повинні детально визначати елементи відповідних операцій, такі як тривалість, правила поставки та оплати, кількість, дата та строки виконання, ціни на здійснення операції і засоби ідентифікації оптового споживача, а також детальні дані щодо усіх контрактів на постачання газу чи похідних документів, пов’язаних з газом, що не були оплачені.

3. Регулюючий орган влади може надати у розпорядження учасників ринку певні аспекти цієї інформації, за умови нерозголошення комерційно значимої інформації про конкретних операторів ринку або про конкретні операції. Ця частина не застосовується до інформації щодо фінансових інструментів, яка входять до сфери застосування Директиви 2004/39/ЄС.

4. З метою забезпечення узгодженого застосування цієї статті Комісія може ухвалити настанови, які визначать методи і заходи збереження документації, а

також форму та зміст даних, які мають зберігатися. Вказані заходи, призначені для зміни і доповнення несуттєвих положень цієї Директиви, ухвалюються відповідно до підконтрольної регуляторної процедури, зазначеної у частині 3 статті 51.

5. Що стосується операцій з газовими похідними документами підприємства-постачальника із оптовими споживачами та операторами транспортної системи, а також з операторами зберігання та операторами LNG, ця стаття застосовується, лише якщо Комісія ухвалить настанови, зазначені у частині 4.

6. Положення цієї статті не створюють додаткових зобов'язань щодо органів, зазначених у частині 1, для установ, що входять до сфери застосування Директиви 2004/39/ЄС.

7. У разі, якщо органи, зазначені у частині 1, потребуватимуть доступ до даних, що зберігаються установами, які входять до сфери застосування Директиви 2004/39/ЄС, то органи, відповідальні згідно з цією Директивою, надають їм необхідні дані.

ГЛАВА IX
РОЗДРІБНІ РИНКИ

Стаття 45
Роздрібні ринки

З метою сприяння створенню у Співтоваристві прозорих та ефективно функціюючих роздрібних ринків держави-члени забезпечують, щоб завдання та обов'язки операторів транспортної системи та операторів розподільної системи, підприємств з постачання, споживачів, а також у разі необхідності інших учасників ринку визначалися стосовно контрактних угод, зобов'язань перед споживачами, правил обміну інформацією та правил оплати, власності на дані та відповідальності за здійснення вимірювань.

Ці правила мають оприлюднюватися, повинні мати своєю метою полегшити споживачам та постачальникам доступ до мереж та повинні переглядатися регулюючими органами влади чи іншими відповідними національними органами влади.

ГЛАВА X
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 46
Запобіжні заходи

1. У випадку несподіваної кризи на енергетичному ринку або в разі виникнення загрози фізичній безпеці або безпеці осіб, обладнанню або установок, або цілісності системи держава-член може тимчасово вжити необхідні запобіжні безпеки.

2. Такі заходи повинні мати якомога менше можливих перешкод для функціювання внутрішнього ринку та не повинні перевищувати масштабів, суворо необхідних для усунення несподіваних ускладнень, що виникли.

3. Зазначена держава-член негайно повідомляє про ці заходи іншим державам-членам та Комісії, якою може бути прийняте рішення про заміну або

відмову від таких заходів, якщо останні призводять до спотворення конкуренції та порушення торгівлі у спосіб, що є несумісними зі спільним інтересом.

Стаття 47
Рівність умов

1. Заходи, які можуть бути ухвалені державами-членами відповідно до цієї Директиви з метою гарантування рівності умов, повинні бути сумісними з Договором, зокрема з його статтею 30, та із законодавством Співтовариства.

2. Зазначені у частині 1 заходи повинні бути пропорційними, недискримінаційними та прозорими. Вказані заходи можуть застосовуватися лише після попереднього повідомлення та схвалення Комісії.

3. Комісія після отримання зазначеного у частині 2 повідомлення вдається до дій протягом двох місяців, починаючи з моменту його отримання. Вказаний період починає відраховуватися з наступного дня після отримання повної інформації. Якщо Комісія не вдається до дій протягом вказаного строку, слід вважати, що вона не має заперечень проти повідомлених заходів.

Стаття 48
Звільнення від виконання зобов'язань «бери або плати» («take-or-pay»)

1. Якщо газове підприємство зазнає, або вважає що воно зазнає значних економічних і фінансових ускладнень через зобов'язання «бери або плати», взятих ним в рамках одного або декількох контрактів на купівлю газу, воно може звернутись до зазначеної держави-члена або призначеного уповноваженого органу влади із запитом про отримання тимчасового звільнення від виконання статті 32. Запити на вибір держав-членів можуть у кожному конкретному випадку подаватись або до, або після відмови у доступі до системи. Держави-члени можуть також надати газовому підприємству можливість вибору подавати запит до або після відмови у доступі до системи. Якщо газове підприємство відмовило у доступі, запит належить надсилати без затримки. Запити повинні супроводжуватись всією належною інформацією про характер та обсяги проблеми, а також про зусилля, докладені газовим підприємством для вирішення зазначеної проблеми.

За відсутності обґрунтованих альтернативних рішень та беручи до уваги положення частини 3, держава-член або призначений уповноважений орган влади можуть вирішити надати звільнення від виконання зобов'язань.

2. Держава-член або призначений уповноважений орган влади повинні негайно повідомити Комісії про своє рішення надати таке звільнення від виконання зобов'язань разом зі всією належною інформацією щодо зазначеного звільнення. Ця інформація може надаватись Комісії в узагальненій формі, що дозволить Комісії прийняти обґрунтоване рішення. Протягом 8 тижнів з моменту отримання офіційного повідомлення Комісія може запропонувати державі-члену або призначеному уповноваженому органу влади внести зміни або скасувати рішення про надання звільнення від виконання зобов'язань.

Якщо держава-член або призначений уповноважений орган влади не виконують зазначену вище вимогу протягом 4 тижнів, то протягом короткого строку має

бути ухвалене остаточне рішення відповідно до процедури, передбаченої частиною 2 статті 30.

Комісія зберігає конфіденційність комерційно значимої інформації.

3. Під час прийняття рішень щодо звільнень від виконання зобов'язань, передбачених частиною 1, державою-членом або призначеним уповноваженим органом влади та Комісією враховуються, зокрема, такі критерії:

(a) мета, що полягає у досягненні конкурентоспроможного газового ринку;

(b) необхідність у виконанні зобов'язань громадського обслуговування та забезпечення надійного постачання;

(c) позиція газового підприємства на газовому ринку і фактичний стан конкуренції на цьому ринку;

(d) серйозність економічних та фінансових ускладнень, з якими зіткнулись газові підприємства та підприємства з транспортування або кваліфіковані споживачі;

(e) дати підписання і умови зазначених контракту або контрактів, враховуючи масштаби передбачуваних змін ринку;

(f) зусилля, докладені для вирішення проблеми;

(g) наскільки у випадку взяття зазначеного зобов'язання «бери або плати» підприємство могло обґрунтовано передбачити з урахуванням положень цієї Директиви ймовірність виникнення серйозних ускладнень;

(h) рівень поєднання системи з іншими системами і ступінь експлуатаційної сумісності цих систем; та

(i) наслідки, які матиме надання звільнення від виконання зобов'язань для коректного застосування цієї Директиви у тому, що стосується належного функціювання внутрішнього ринку природного газу.

Рішення щодо заявки про звільнення від виконання зобов'язань стосовно контрактів «бери або плати», що були укладені до набрання чинності цією Директивою, не повинно приводити до становища, в якому неможливо знайти економічно доцільних альтернативних рішень. У будь-якому випадку вважається, що не існує значних ускладнень, якщо продажі природного газу не знижуються нижче рівня мінімальних гарантій на поставку, передбачених контрактами на купівлю газу за умовами «бери або плати» або якщо відповідний контракт на купівлю газу за умовами «бери або плати» може бути адаптований або газове підприємство може знайти альтернативні варіанти вирішення проблеми.

4. Газові підприємства, що не скористалися передбаченим частиною 1 звільненням від виконання зобов'язань, не можуть відмовляти або не продовжують відмовляти у доступі до системи у зв'язку із зобов'язаннями «бери або плати», взятими ними в рамках контракту про купівлю газу. Держави-члени стежать за виконанням положень статей 32-44.

5. Будь-яке звільнення від виконання зобов'язань, надане на підставі зазначених вище положень, має бути обґрунтованим належним чином. Комісія опубліковує рішення в *Офіційному віснику Європейського Союзу*.

6. Не пізніше 4 серпня 2008 року Комісія подає оціночний звіт про досвід, набутий в результаті застосування цієї статті для того, щоб надати можливість Європейському Парламенту і Раді завчасно здійснити адаптування цієї статті.

▼M2

Стаття 48а

Технічні угоди, що стосуються діяльності транспортних газопроводів

Ця Директива не впливає на свободу операторів транспортних систем або інших суб'єктів господарювання підтримувати чинні або укладати нові технічні угоди з питань, що стосуються діяльності транспортних газопроводів між державою-членом та третьою країною доти, доки такі угоди сумісні з законодавством Союзу та відповідними рішеннями національних регулюючих органів зацікавлених держав-членів. Про такі угоди слід інформувати регулюючі органи зацікавлених держав-членів.

▼B

Стаття 49

Ринки на етапі формування та ізольовані ринки

1. Держави-члени, що не мають безпосереднього підключення до об'єднаної газової системи будь-якої іншої держави-члена та мають лише одного основного зовнішнього постачальника, можуть встановити звільнення від виконання статей 4, 9, 37 та/або статті 38 цієї Директиви. Підприємство-постачальник, яке має частку ринку більше ніж 75%, вважається основним постачальником. Вказане звільнення від виконання зобов'язань автоматично припиняється в момент, коли, щонайменше, одна з умов більше не виконується. Про таке звільнення від виконання зобов'язань належить офіційно повідомляти Комісію.

Кіпр може не застосовувати статті 4, 9, 37 та/або 38. Це виключення закінчує діяти тоді, коли Кіпр припинить кваліфікуватися як ізольований ринок.

Статті 4, 9, 37 та/або 38 не застосовуються до Естонії, Латвії та/або Фінляндії до того моменту, коли будь-яка з цих держав-членів приєднається безпосередньо до об'єднаної газової системи будь-якої іншої держави-члена, ніж Естонія, Латвія, Литва та/або Фінляндія. Цей абзац слід розуміти без шкоди звільненням, наданим на підставі першого абзацу цієї частини.

2. Держава-член, яка має право вважатися ринком, що перебуває на етапі формування, і яка може зазнати значних труднощів у зв'язку з імплементацією цієї Директиви, може бути звільнена від виконання статей 4 і 9, частин 1 і 3 статті 13, статей 14 і 24, частини 5 статті 25, статей 26, 31 і 32, частини 1 статті 37 та/або статті 38 цієї Директиви. Зазначене звільнення автоматично закінчується в момент, коли держава-член втрачає статус ринку, що перебуває на стадії формування. Про будь-яке таке звільнення повідомляється Комісія.

Кіпр може не застосовувати статті 4 і 9, частини 1 і 2 статті 13, статті 14 і 24, частину 5 статті 25, статті 26, 31 і 32, частину 1 статті 37 та/або статтю 38. Це виключення закінчує діяти тоді, коли Кіпр припинить кваліфікуватися як ринок на етапі формування.

3. На дату, коли закінчиться строк звільнення, що передбачений першим абзацом частини 2, визначення кваліфікованих споживачів призведе до відкриття ринку, який становитиме, щонайменше, 33% сумарного річного споживання газу національного газового ринку. Через 2 роки застосовуватиметься пункт b) частини 1 статті 37, а через 3 роки – пункт c) частини 1 статті 37. До того часу, поки не буде застосовуватись пункт b) частини 1 статті 37, зазначені в частині 2 цієї статті держави-члени можуть ухвалити рішення не застосовувати статтю 32 у тому, що стосується додаткових послуг і тимчасового зберігання газу для процесу регазифікації та подальшої доставки в систему транспортування.

4. Якщо імплементація цієї Директиви спричинить значні проблеми у географічно обмеженому регіоні будь-якої держави-члена, зокрема, що стосується розвитку транспортної інфраструктури та важливих розподільних інфраструктур, а також з метою заохочення до інвестування держави-члени можуть звернутись до Комісії із запитом про тимчасове звільнення від виконання статей 4 і 9, частин 1 і 3 статті 13, статей 14 і 24, частини 5 статті 25, статей 26, 31 і 32, частини 1 статті 37 та/або статті 38 з метою покращення становища в межах цього регіону.

5. Комісія може надати передбачене частиною 4 звільнення з урахуванням, зокрема, таких критеріїв:

- необхідності в інвестиціях для інфраструктури, яку економічно недоцільно експлуатувати у середовищі конкурентного ринку,
- рівня та перспектив відшкодування необхідних інвестицій,
- розміру і ступеня розвитку газової системи у відповідному регіоні,
- перспектив відповідного газового ринку,
- розміру та географічних характеристик зазначених району або регіону, а також соціально-економічних та демографічних факторів.

Для інших газових інфраструктур, ніж розподільна інфраструктура, звільнення від виконання зобов'язань може бути наданим лише в разі відсутності в цьому регіоні газової інфраструктури або якщо така інфраструктура була створена не раніше, ніж протягом останніх 10 років. Тимчасове звільнення від виконання зобов'язань не повинно перевищувати 10 років з моменту першої поставки газу в цей регіон.

Для розподільних інфраструктур тимчасове звільнення від виконання зобов'язань може бути надане на період, що не перевищує 20 років з моменту першого постачання газу в цей регіон через вказану інфраструктуру.

6. Стаття 9 не застосовується до Кіпру, Люксембургу та/або Мальти.

7. Комісія з дотриманням вимог конфіденційності та перш ніж прийняти рішення відповідно до частини 5 інформує держави-члени про заявки, подані на підставі частини 4. Це рішення, а також передбачені частинами 1 та 2 звільнення від виконання зобов'язань опубліковуються в *Офіційному віснику Європейського Союзу*.

8. Греція може отримати звільнення від виконання статей 4, 24, 25, 26, 32, 37 та/або 38 цієї Директиви для географічних районів та періодів, зазначених в

ліцензіях, виданих нею до 15 березня 2002 року та відповідно до Директиви 98/30/ЄС, для розширення та виняткової експлуатації розподільних мереж в окремих географічних районах.

▼M2

Стаття 49a

Винятки стосовно транспортних газопроводів, що стосуються входу і виходу з третіх країн

1. З врахуванням транспортних газопроводів між державою-членом та третьої країною, завершених до 23 травня 2019 року, держава-член, де розташована перша точка перетину такого транспортного газопроводу з мережею держави-члена, може вирішити звільнити від дії статей 9, 10, 11 та 32, а також шостої, восьмої та десятої частини статті 41 частини такого транспортного газопроводу, розташовані на її території та в територіальних водах, виходячи з об'єктивних причин, таких, як уможливлення повернення інвестицій або убезпечення постачання, за умови, що таке звільнення не матиме негативного впливу на конкуренцію або на ефективне функціювання внутрішнього ринку природного газу, або на безпеку постачання в Союзі.

Звільнення має бути обмеженим у часі до двадцяти років з наведенням обґрунтувань, з подовженням у разі обґрунтування та може підлягати умовам, що сприятимуть досягненню вищенаведених умов.

Такі звільнення не застосовують до транспортних газопроводів між державою-членом та третьою країною, яка має зобов'язання з транспозиції даної Директиви та яка успішно імплементує цю Директиву у свій правопорядок відповідно до угоди, підписаної з Союзом.

2. Якщо відповідний транспортний газопровід розташований на території більше ніж однієї держави-члена, держава-член, на території якої розташована перша точка перетину з мережею держав-членів, вирішує, чи надавати звільнення для транспортного газопроводу після консультацій із зацікавленими державами-членами.

За запитом зацікавлених держав-членів Комісія може вирішити діяти як спостерігач у консультаціях між державою-членом, на території якої розташована перша точка перетину, та третьою країною стосовно постійного застосування даної Директиви на території та в територіальних водах держави-члена, де розташована перша точка перетину, охоплюючи надання звільнень для таких транспортних газопроводів.

3. Рішення на виконання частин один та два цієї статті ухвалюють до 24 травня 2020 року. Держави-члени інформують Комісію про будь-які такі рішення та публікують їх.

▼M2

Стаття 49b

Процедура уповноваження

1. Без шкоди іншим зобов'язанням перед законодавством Союзу, а також розподілу конкуренції між Союзом та державами-членами, існуючі угоди

між державою-членом та третьою країною про діяльність транспортного газопроводу або висхідної мережі газопроводів можуть залишатися чинними до набрання чинності наступною угодою між Союзом та тією ж третьою країною або до застосування процедури відповідно до частин 2-15 даної статті.

2. Без шкоди розподілу конкуренції між Союзом та державами членами, якщо держава-член має намір розпочати переговори з третьою країною з метою доповнити, розширити, адаптувати, оновити або укласти угоду про діяльність транспортного газопроводу з третьою країною стосовно предметів, які, повністю або частково, перебувають у сфері дії даної Директиви, вона повідомляє Комісію про такий свій намір письмово.

Таке повідомлення містить відповідну документацію та перелік положень, яких стосуватимуться переговори або повторні переговори, цілі переговорів та будь-яку іншу відповідну інформацію, що передають Комісії щонайменше за п'ять місяців до передбаченого початку переговорів.

3. За результатами будь-якого повідомлення відповідно до частини 2 Комісія надає зацікавленій державі-члену дозвіл вступати у формальні переговори з третьою країною щодо питань, які можуть вплинути на загальні правила Союзу, якщо не вважає, що такі переговори:

(a) суперечитимуть законодавству Союзу, іншому, ніж несумісності від розподілу відповідальності між Союзом та державами-членами;

(b) негативно вплинуть на функціювання внутрішнього ринку природного газу, конкуренцію або безпеку постачання у державі-члені або в Союзі;

(c) підриватимуть цілі переговорів, що тривають стосовно міжурядових угод Союзу з третьою країною;

(d) будуть дискримінаційними.

4. Виконуючи оцінку відповідно до частини 3, Комісія бере до уваги, чи стосується передбачувана угода транспортного газопроводу або висхідної мережі газопроводів, які сприяють диверсифікації постачання та постачальників природного газу завдяки новим джерелам природного газу.

5. Впродовж 90 днів після отримання повідомлення відповідно до частини 2 Комісія ухвалює рішення, яким надає дозвіл або відмовляє у наданні дозволу державі-члену вступати у переговори з метою доповнити, розширити, адаптувати, оновити або укласти угоду з третьою країною. Якщо для ухвалення рішення необхідна додаткова інформація, 90-денний період починається від дати отримання такої додаткової інформації.

6. Якщо Комісія ухвалює рішення, яким відмовляє у наданні дозволу державі-члену вступати у переговори з метою доповнити, розширити, адаптувати, оновити або укласти угоду з третьою країною, вона відповідно повідомляє зацікавлену державу-члена та надає обґрунтування.

7. Рішення, якими надають дозвіл або відмовляють у наданні дозволу державі-члену вступати у переговори з метою доповнити, розширити, адаптувати, оновити або укласти угоду з третьою країною, ухвалюють

виконавчими актами відповідно до процедури, наведеної у частині 2 статті 51.

8. Комісія може здійснювати загальне керування або робити запит щодо внесення окремих пунктів у відповідну угоду з метою забезпечення сумісності із законодавством Союзу відповідно до Рішення (ЄС) 2017/684 Європейського Парламенту та Ради ЄС ([1]).

9. Комісію слід повідомляти про хід та результати переговорів з метою доповнити, розширити, адаптувати, оновити або укласти угоду на різних стадіях таких переговорів; вона може подати запит на участь у переговорах між державою-членом та третьою країною відповідно до Рішення (ЄС) 2017/684.

10. Комісія повідомляє Європейський Парламент та Раду ЄС про рішення, ухвалене відповідно до частини 5.

11. До підписання угоди з третьою країною відповідна держава-член повідомляє Комісії про результати переговорів та передає їй остаточний текст угоди.

12. З моменту повідомлення відповідно до частини 11 Комісія оцінює остаточний текст угоди згідно з частиною 3. Якщо Комісія доходить висновку, що переговори привели до угоди, яка відповідає положенням частини 3, вона надає дозвіл державі-члену підписати та укласти угоду.

13. Впродовж 90 днів від дати отримання повідомлення відповідно до частини 11 Комісія ухвалює рішення, яким надає дозвіл або відмовляє у надання дозволу державі-члену підписати та укласти угоду з третьою країною. Якщо для ухвалення рішення необхідна додаткова інформація, 90-денний період починається від дати отримання такої додаткової інформації.

14. Якщо Комісія ухвалює рішення відповідно до частини 13, яким надає дозвіл державі-члену підписати та укласти угоду з третьою країною, відповідна держава-член повідомляє Комісії про укладання угоди та набрання нею чинності, а також про будь-які наступні зміни у статусі такої угоди.

15. Якщо Комісія ухвалює рішення, яким відхиляє надання дозволу державі-члену підписати та укласти угоду з третьою країною відповідно до частини 13, вона відповідно повідомляє зацікавлену державу-члена та надає обґрунтування.

▼B

Стаття 50

Процедура перегляду

Якщо у передбаченому частиною 6 статті 52 звіті Комісія дійде висновку, що з огляду на ефективність способу, з використанням якого було здійснено доступ

[1] Рішення (ЄС) 2017/684 Європейського Парламенту та Ради ЄС від 5 квітня 2017 року про запровадження механізму обміну інформацією щодо міжурядових угод та документів необов'язкового характеру між державами-членами та третіми країнами у сфері енергетики, а також про скасування Рішення № 994/2012/ЄС (ОВ L 99, 12.04.2017, с. 1).

до системи на території держави-члена – способу, що дозволив повністю ефективний, недискримінаційний і безперешкодний доступ до мережі, – певні зобов'язання, покладені цією Директивою на підприємства (враховуючи зобов'язання щодо юридичного відокремлення операторів розподільної системи), не є пропорційними до передбачених цілей, зацікавлена держава-член може звернутись до Комісії із запитом про звільнення від виконання зазначеного зобов'язання.

Держава-член негайно повідомляє свій запит Комісії, надаючи також всю належну інформацію, яка дозволить підтвердити висновки звіту про те, що ефективний доступ до мережі гарантований.

Протягом трьох місяців з моменту отримання офіційного повідомлення Комісія ухвалює висновок щодо запиту зацікавленої держави-члена та, в разі необхідності, подає до Європейського Парламенту і Ради пропозиції щодо внесення змін до відповідних положень Директиви. У пропозиціях про внесення змін Комісія може запропонувати звільнити зазначену державу-члена від виконання певних спеціальних вимог, якщо цією державою-членом будуть, в разі необхідності, запроваджені настільки ж ефективні заходи.

Стаття 51
Комітет

1. Комісія працює за сприяння Комітету.

2. У разі посилання на цю частину застосовуються статті 3 та 7 Рішення 1999/468/ЄС з дотриманням положень статті 8 зазначеного Рішення.

3. У разі посилання на цю частину застосовуються частини з 1 по 4 статті 5a та стаття 7 Рішення 1999/468/ЄС з дотриманням положень статті 8 зазначеного Рішення.

▼M1

Стаття 52
Звіти

Комісія має здійснювати моніторинг та вивчати застосування цієї Директиви, а також подавати Європейському Парламенту і Раді загальний звіт про наявну ситуацію як додаток до Стану Звіту про енергетичну систему Союзу **відповідно до статті 35 Регламенту (ЄС) 2018/1999 Європейського Парламенту та Ради ЄС ([1]).**

▼B

Стаття 53
Скасування

Директива 2003/55/ЄС скасовується з 3 березня 2011 року без шкоди зобов'язанням держав-членів щодо граничних строків для транспонування та

[1] Регламент (ЄС) № 2018/1999 Європейського Парламенту та Ради ЄС від 11 грудня 2018 року про Управління енергетичною системою Союзу та дії щодо змін клімату, що доповнює Регламенти (ЄС) № 663/2009 та (ЄС) № 715/2009 Європейського парламенту та Ради ЄС, Директиви 94/22/ЄС, 98/70/ЄС, 2009/31/ЄС, 2010/31/ЄС, 2012/27/ЄС та 2013/30/ЄС Європейського Парламенту і Ради ЄС, Директиви Ради ЄС 2009/119/ЄС та (ЄС) 2015/652, а також припиняє дію Регламенту (ЄС) № 325/2013 Європейського Парламенту та Ради ЄС (ОВ L 328, 21.12.2018, с. 1).

застосування зазначеної Директиви. Посилання на скасовану Директиву мають вважатися посиланнями на цю Директиву та читатися згідно з таблицею відповідності, поданою в Додатку II.

Стаття 54
Транспонування

1. Держави-члени вводять в дію закони, підзаконні акти та адміністративні положення, необхідні для виконання цієї Директиви до 3 березня 2011 року. Вони негайно інформують про це Комісію.

Вони мають застосовувати вказані положення, починаючи з 3 березня 2011 року, за винятком статті 11, яка застосовується з 3 березня 2013 року.

Під час ухвалення зазначених положень останні повинні містити посилання на цю Директиву або супроводжуватись таким посиланням в разі їх офіційного опублікування. Методи таких посилань розробляються державами-членами.

2. Держави-члени повідомляють Комісії текст основних положень національного законодавства, які вони ухвалюють у сфері, що регулюються цією Директивою.

Стаття 55
Набуття чинності

Ця Директива набуває чинності через 20 днів після її опублікування в *Офіційному віснику Європейського Союзу*.

Стаття 56
Адресати

Цю Директиву адресовано державам-членам.

Вчинено в Брюсселі 13 липня 2009 року.

За Європейський Парламент	*За Раду*
Голова	*Голова*
H.-G. PÖTTERING	E. ERLANDSSON

ДОДАТОК I
ЗАХОДИ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

1. Не порушуючи законодавчі норми Співтовариства щодо захисту прав споживачів, зокрема Директиву Європейського Парламенту та Ради 97/7/ЄС від 20 травня 1997 року про захист прав споживачів у сфері дистанційних контрактів ([1]) та Директиву Ради 93/13/ЄЕС від 5 квітня 1993 року про несправедливі умови споживчих договорів ([2]), передбачені статтею 3 заходи мають на меті гарантувати, щоб споживачі:

(a) мали право на укладення договору зі своїм постачальником газових послуг, в якому вказуються:

- відомості про особу та адреса постачальника;
- послуга, що надається, рівні якості запропонованої послуги, а також строк, необхідний для початкового підключення;
- в разі необхідності, типи запропонованих послуг з технічного обслуговування;
- засоби, за допомогою яких можна отримати оновлену інформацію щодо всієї системи діючих тарифів та витрат на поточне технічне обслуговування;
- строк дії договору, умови для поновлення та припинення надання послуг та дії договору, а також зазначення того, чи дозволяється розірвання договору без відшкодування;
- компенсації та способи відшкодування, що можуть застосовуватись у випадку, коли не були дотримані передбачені договором рівні якості послуг, зокрема некоректне складання рахунку та складання із запізненням; та
- порядок порушення процедур врегулювання спорів відповідно до пункту (f); та
- інформація про права споживачів, зокрема інформація щодо розгляду скарг та будь-яка інформація, зазначена у цьому пункті, яку повідомляють з допомогою фактури або через Інтернет-сайт газового підприємства.

Умови договору мають бути рівними та відомими заздалегідь. У будь-якому випадку ця інформація повинна надаватись до укладання або підтвердження договору. Якщо договір укладається через посередника, зазначена вище інформація має також бути повідомлена до укладання договору;

(b) своєчасно попереджалися про будь-який намір внести зміни до умов контракту, а також інформувалися про їх право розірвати договір в момент їх попередження про намір внести зміни у зазначений договір.

([1]) ОВ L 144, 4.6.1997, С. 19.
([2]) ОВ L 95, 21.4.1993, С. 29.

Постачальники послуг повинні у прозорій та зрозумілій формі негайно попереджати своїх користувачів про будь-яке підвищення тарифів, вони повинні це робити завчасно та у будь-якому випадку до завершення звичайного періоду виписки рахунка-фактури після того, як набуде чинності підвищення тарифів. Держави-члени повинні стежити за тим, щоб споживачі мали можливість розірвати договори, якщо вони не погоджуються з новими умовами, які були їм повідомлені їх постачальником газу;

(c) отримували прозору інформацію про ціни, тарифи та загальні умови, які застосовуються для доступу до газових послуг та для їх використання;

(d) мали широкий вибір способів оплати таким чином, щоб не виникало жодної неналежної дискримінації між споживачами. Системи попередньої сплати мають бути справедливими та повинні належним чином відображати можливе споживання. Будь-яка відмінність у загальних умовах повинна відображати вартість різних систем оплати для постачальника. Загальні умови мають бути рівними та прозорими. Вони повинні бути викладені чіткою і зрозумілою мовою та не повинні містити недоговірні перешкоди для виконання споживачами своїх прав, наприклад, надмірну договірну документацію. Споживачі мають бути захищені від нечесних або оманливих методів продажу;

(e) не платили за зміну постачальника;

(f) могли скористатися прозорими, простими та недорогими процедурами для розгляду їх скарг. Зокрема, усі споживачі повинні мати право на хороший рівень обслуговування та розгляду скарг постачальником газових послуг. Такі позасудові процедури врегулювання мають дозволяти здійснення неупередженого та швидкого вирішення спорів (бажано протягом трьох місяців) та мають супроводжуватися в разі обґрунтованості системою відшкодування та/або компенсації. Ці процедури, якщо можливо, повинні дотримуватись принципів, викладених у Рекомендації Комісії 98/257/ЄС від 30 березня 1998 року про принципи, що застосовуються до органів, відповідальних за позасудове врегулювання спорів у сфері споживання ([3]);

(g) при підключенні до газової системи бути поінформованими про їх права на постачання природного газу визначеної якості за обґрунтованими цінами відповідно до чинного національного законодавства;

(h) мати у своєму розпорядженні дані про своє споживання та мати можливість з допомогою чіткої та безкоштовної угоди надати доступ до цих даних будь-якому зареєстрованому підприємству-постачальнику. Відповідальна за управління даними сторона зобов’язана надати ці дані підприємству. Держави-члени визначають формат для цих даних та процедуру отримання доступу до них з боку постачальників та

([3]) ОВ L 115, 17.4.1998, С. 31.

споживачів. За цю послугу на споживача не можуть покладатися додаткові витрати;

(i) інформувалися належним чином про реальне споживання газу та про відповідні витрати з такою частотою, яка дозволить їм регулювати власне споживання газу. Інформація повинна подаватися з достатніми інтервалами, беручи до уваги здатність вимірювального обладнання споживача. Слід належним чином враховувати оцінку ефективності витрат для вказаних заходів. За цю послугу на споживача не можуть покладатися додаткові витрати;

(j) отримувати остаточний розрахунок після будь-якої зміни постачальника природного газу протягом строку, не більшого шести тижнів від дати зміни постачальника.

2. Держави-члени гарантують використання систем інтелектуального вимірювання, які сприятимуть активній участі споживачів на ринку постачання газу. Застосування цих вимірювальних систем може бути предметом економічної оцінки усіх довготривалих прибутків та витрат для ринку та для споживача або економічно обґрунтованого і рентабельного методу інтелектуального вимірювання та строку, за який вони можуть бути розповсюджені.

Вказана оцінка здійснюється не пізніше 3 вересня 2012 року.

На основі цієї оцінки держави-члени або будь-який призначений ними уповноважений орган влади мають підготувати графік застосування систем інтелектуального вимірювання.

Держави-члена або будь-який призначений ними уповноважений орган влади повинні гарантувати експлуатаційну сумісність систем вимірювання, які вони збираються використовувати на своїх територіях, та повинні належним чином враховувати використання відповідних стандартів та найкращих практик, а також важливість розвитку внутрішнього ринку природного газу.

ДОДАТОК II
КОРЕЛЯЦІЙНА ТАБЛИЦЯ

Директива 2003/55/ЄС	Ця Директива
Стаття 1	Стаття 1
Стаття 2	Стаття 2
Стаття 3	Стаття 3
Стаття 4	Стаття 4
Стаття 5	Стаття 5
–	Стаття 6
–	Стаття 7
Стаття 6	Стаття 8
Стаття 9	Стаття 8
Стаття 7	Стаття 9
–	Стаття 10
Стаття 7	Стаття 11
Стаття 8	Стаття 12
–	Стаття 13
–	Стаття 14
Стаття 10	Стаття 15
–	Стаття 16
–	Стаття 17
–	Стаття 18
–	Стаття 19
–	Стаття 20
–	Стаття 21
–	Стаття 22
–	Стаття 23
Стаття 11	Стаття 24

Стаття 12	Стаття 25
Стаття 13	Стаття 26
Стаття 14	Стаття 27
Стаття 15	Стаття 29
Стаття 16	Стаття 30
Стаття 17	Стаття 31
Стаття 18	Стаття 32
Стаття 19	Стаття 33
Стаття 20	Стаття 34
Стаття 21	Стаття 35
Стаття 22	Стаття 36
Стаття 23	Стаття 37
Стаття 24	Стаття 38
Частина 1 статті 25 (перше та друге речення)	Стаття 39
–	Стаття 40

Директива 2003/55/ЄС	Ця Директива
Стаття 25 (залишкова частина)	Стаття 41
–	Стаття 42
–	Стаття 43
–	Стаття 44
–	Стаття 45
Стаття 26	Стаття 46
–	Стаття 47
Стаття 27	Стаття 48
Стаття 28	Стаття 49
Стаття 29	Стаття 50
Стаття 30	Стаття 51

Стаття 31	Стаття 52
Стаття 32	Стаття 53
Стаття 33	Стаття 54
Стаття 34	Стаття 55
Стаття 35	Стаття 56
Додаток A	Додаток I